

RAPORT Z WIZYTACJI

(profil praktyczny)

**dokonanej w dniach 18-19 maja 2018 na kierunku pedagogika
prowadzonym
na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Szczecińskiego**

Warszawa, 2018

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
---	---

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	6
4. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	8
5. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	9
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	9
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	9
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	13
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	14
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	23
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	24
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	38
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	38
Dobre praktyki -----	40
Zalecenia -----.....	40
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5 Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
Dobre praktyki Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
Zalecenia Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	43
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	43
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	44
Dobre praktyki -----	44
Zalecenia -----.....	44
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	44
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	44
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	47
Dobre praktyki -----.....	47
Zalecenia-----	47
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	47
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	48
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	

Dobre praktyki	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Zalecenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	52
Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego..... Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).... Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).... Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

przewodnicząca: prof. dr hab. Bożena Muchacka, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Amadeusz Krause - ekspert PKA
2. dr hab. Beata Jachimczak - ekspert PKA
3. mgr Beata Sejdak - ekspert PKA ds. postępowania oceniającego
4. Norbert Napieraj - ekspert PKA ds. pracodawców
4. Mateusz Gawroński – ekspert PKA ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku pedagogika prowadzonym na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Szczecińskiego została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac przyjętego przez Prezydium PKA na rok akademicki 2017/2018. Polska Komisja Akredytacyjna po raz trzeci oceniała jakość kształcenia na w/w kierunku.

Ostatnią ocenę programową na kierunku pedagogika Polska Komisja Akredytacyjna przeprowadziła w 2011 roku, w wyniku której Prezydium PKA wydało pozytywną ocenę jakości kształcenia, wyrażoną w Uchwale PKA Nr 965/2011 z dnia 24 listopada 2011 r., której okres obowiązywania wyznaczono do roku ak. 2017/2018.

W powyższej Uchwale Prezydium PKA stwierdziło, że Uczelnia spełnia wymagania kadrowe, programowe i organizacyjne do prowadzenia studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich na kierunku pedagogika, a poziom prowadzonych studiów odpowiada podstawowym kryteriom jakościowym.

W/w uchwała nie zawiera uwag i zaleceń, jednakże z raportu z wizytacji wynika, iż ZO zidentyfikował uchybienia oraz sformułował zalecenia, które odnosiły się do: relacji studentów z nauczycielami akademickimi; procesu ankietowania studentów, w tym upowszechniania wyników z przeprowadzonych badań; infrastruktury i jej niedostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych, a także uzupełnienia zasobów bibliotecznych. W oparciu o wyniki bieżącej oceny ZO jednogłośnie stwierdził, że wizytowana Uczelnia właściwie dostosowała się do uprzednio wskazanych zaleceń oraz podjęła skuteczne działania umożliwiające usunięcie zidentyfikowanych nieprawidłowości- szczegóły zamieszczono w części 8 raportu.

Bieżąca wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej, której dokonuje Polska Komisja Akredytacyjna.

Zespół Oceniający PKA poprzedził wizytację zapoznaniem się z raportem Samooceny przedłożonym przez władze Uczelni, odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni i ocenianej jednostki oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu.

W trakcie wizytacji odbyły się spotkania z Samorządem Studenckim, Kołami Naukowymi, nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na ocenianym kierunku studiów, ze studentami, przedstawicielami otoczenia społeczno- gospodarczego, z osobami i gremiami odpowiedzialnymi za praktyki, umiędzynarodowienie procesu kształcenia, osoby niepełnosprawne oraz wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. Przeprowadzono także hospitacje zajęć oraz wizytację bazy dydaktycznej wykorzystywanej w realizacji zajęć na ocenianym kierunku studiów. W toku wizytacji Zespół dokonał przeglądu prac dyplomowych i etapowych, a także przedłożonej dokumentacji.

Przed zakończeniem wizytacji dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Zespół poinformował władze Uczelni i jednostki na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

3.

Nazwa kierunku studiów	pedagogika
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I i II stopnia
Profil kształcenia	praktyczny
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Studia I i II stopnia: stacjonarne, niestacjonarne
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	Studia I stopnia: obszar: nauk społecznych (50,09%); obszar nauk humanistycznych (49,91%) Studia II stopnia: obszar nauk społecznych (44,76%); obszar nauk humanistycznych (55,24%)
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedzina <i>nauk społecznych</i> ; dyscyplina naukowa: <i>pedagogika</i> dziedzina <i>nauk humanistycznych</i> ; dyscypliny naukowe: <i>literaturoznawstwo, językoznawstwo, filozofia</i>

Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	Studia I stopnia: 6 semestrów; ECTS: 180 Studia II stopnia: 4 semestry; ECTS: 120	
Wymiar praktyk zawodowych / liczba godzin praktyk	Studia I stopnia: 450 godz. (3 miesiące) Studia II stopnia: 450 godz. (3 miesiące)	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Studia I stopnia: Pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna; Edukacja elementarna i integracyjna Studia II stopnia: Pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Studia I stopnia: licencjat Studia II stopnia: magister	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	Studia I stopnia: 18 Studia II stopnia: 19	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	Studia I stopnia: 179 Studia II stopnia: 91	Studia I stopnia: 53 Studia II stopnia: 90
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	Studia I stopnia: 2446 Studia II stopnia: 1629	Studia I stopnia: 1781 Studia II stopnia: 1430

4. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	Wyróżniająca
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

5. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1.Koncepcja kształcenia

1.2.Prace rozwojowe w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku studiów

1.3.Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

W Uniwersytecie Szczecińskim obowiązuje strategia rozwoju uczelni na lata 2012-2020, którą Senat Uczelni przyjął 24 listopada 2011 roku (Uchwała nr 88/2011 Senatu US w sprawie zatwierdzenia Strategii rozwoju Uniwersytetu Szczecińskiego), w którą wpisuje się prawidłowo koncepcja kształcenia ocenianego kierunku pedagogika I i II stopnia profil praktyczny, realizowanego na Wydziale Humanistycznym. Misją nadrzędną Uniwersytetu Szczecińskiego (US) a zarazem Wydziału Humanistycznego jest prowadzenie niezależnej i stojącej na wysokim poziomie działalności badawczej oraz dydaktycznej przy uwzględnieniu ścisłych powiązań między tymi obszarami. Priorytetowym celem jest przygotowanie absolwentów do pełnienia ważnych ról w życiu intelektualnym, politycznym i gospodarczym, przede wszystkim w kontekście środowiska lokalnego, ale także europejskiego i światowego (chodzi o osoby rozumiejące otaczający świat, świadome własnych zdolności i talentów, posiadające umiejętności współdziałania dla dobra powszechnego oraz odpowiedzialne za losy ojczyzny i świata). Koncepcja kształcenia na kierunku pedagogika (profil praktyczny) ukierunkowana jest na podnoszenie jakości i poziomu kształcenia. Cel ten realizowany jest poprzez: wprowadzenie systemu oceny jakości kształcenia, dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku, rozwijanie oferty studiów I i II stopnia, podyplomowych oraz innych form kształcenia ustawicznego, umiędzynarodowienie kształcenia i rozszerzanie oferty dla cudzoziemców, wspieranie rozwoju infrastruktury dydaktycznej. Systematyczna współpraca z otoczeniem zewnętrznym zaowocowała rozpoznaniem potrzeb rynku pracy i doprowadziła do uruchomienia kształcenia na kierunku pedagogika profil praktyczny w następujących specjalnościach: Pierwsza specjalność ukierunkowana jest (w orientacji tradycyjnej) na pracę w grupie z dziećmi o prawidłowym rozwoju poznawczym i fizycznym, którym mogą towarzyszyć ewentualnie fragmentaryczne deficyty rozwojowe. Druga ze specjalności odnosi się do współczesnych tendencji kształcenia włączającego, które zakładają pracę nauczyciela w grupach łączących uczniów z normą rozwojową oraz tych ze zdiagnozowanymi niepełnosprawnościami. Należy tu jednak zaznaczyć, że Uczelnia bardzo jednoznacznie wskazuje miejsca pracy przyszłych nauczycieli (np. grupy integracyjne) i określa, że ich przygotowanie do pracy z uczniem z niepełnosprawnością ma charakter uzupełniający a nie nadający kwalifikacje pedagoga specjalnego. Bardzo pozytywnie oceniam stworzenie możliwości wyboru drugiej specjalności, która odpowiada na potrzeby zmieniającej się szkoły uwzględniającej różnorodne specjalne potrzeby edukacyjne.

Należy także wskazać, iż koncepcja kształcenia na kierunku pedagogika – profil praktyczny odpowiada polityce zapewnienia jakości. Polityka jakości Wydziału Humanistycznego została

określona jako Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia WH US, przyjęty jako Załącznik do Uchwały nr 95/2013/2014 Rady WH US z dnia 13 marca 2014 r.

W dziedzinie dydaktyki najważniejszym zadaniem Wydziału Humanistycznego na pedagogice profil praktyczny jest kształcenie przyszłych pedagogów/nauczycieli w sposób profesjonalny i odpowiedzialny do wykonywania zawodu. W tym celu w profilu praktycznym kształtowane są umiejętności rozpoznawania własnych możliwości i ograniczeń, umiejętność planowania ścieżki rozwoju osobistego i zawodowego a także zdolności samokształcenia. Absolwent studiów pedagogicznych na US zna i rozumie dorobek pedagogiki i jej subdyscyplin, co pozwala mu rozumieć procesy kształcenia, wychowania i opieki, a także kształtować własny rozwój zawodowy. Jest przygotowany do organizowania i planowania własnej praktyki pedagogicznej oraz podejmowania roli kierowniczej w placówkach oświatowych. Wszystko to stanowi pożądaną na rynku pracy umiejętność zawodową. Wiedza i kompetencje absolwenta pedagogiki US są zorientowane na wybraną specjalność nauczycielską.

US na ocenianym kierunku – profil praktyczny, zarówno na I, jak i na II stopniu kształcenia ściśle przemyślaną ofertę specjalności związaną z kształceniem nauczycieli przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej. Absolwent studiów I stopnia pedagogiki, specjalność: pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna jest przygotowany do realizacji dydaktycznych i wychowawczych zadań szkoły podstawowej w zakresie kształcenia zintegrowanego w edukacji wczesnoszkolnej oraz przedszkola w zakresie wychowania przedszkolnego. Posiada kwalifikacje do pracy z dziećmi w klasach I-III szkoły podstawowej, w różnych formach i typach placówek wychowania przedszkolnego oraz we wszystkich typach placówek zajmujących się wychowaniem i kształceniem dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Absolwent studiów I stopnia pedagogiki, specjalność: edukacja elementarna i integracyjna posiada kwalifikacje do pracy w różnych formach i typach placówek wychowania przedszkolnego, w klasach I-III szkoły podstawowej oraz przygotowanie do prowadzenia zajęć z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w grupach integracyjnych. Ponadto zna i rozumie możliwe różnice indywidualne dzieci, rozpoznaje czynniki ryzyka i ocenia prawidłowości funkcjonowania w kolejnych fazach rozwoju, jak też rozumie i umiejętnie realizuje swoją rolę w stymulowaniu i wspomaganiu tych zmian. Absolwent studiów II stopnia pedagogiki, specjalność: pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna jest przygotowany do kompleksowej realizacji dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych zadań przedszkola i klas I-III szkoły podstawowej, do prowadzenia różnego typu zajęć dydaktycznych w zakresie wychowania przedszkolnego i zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej. Jest też przygotowany do planowania swojej praktyki pedagogicznej, jej modyfikowania. Dostrzega problemy związane z uczeniem się człowieka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym oraz posiada umiejętności tworzenia optymalnych warunków rozwoju dziecka we wszystkich sferach odpowiednio do jego możliwości i potrzeb. Przygotowuje dzieci do kolejnych etapów edukacyjnych, aktywizuje i indywidualizuje ich pracę, wskazuje drogi ponadprogramowego rozszerzania wiadomości i umiejętności. Osiągnięcie założonych efektów kształcenia dla kierunku pedagogika, profil praktyczny gwarantuje dobre przygotowanie do zawodu i odpowiada na potrzeby lokalnego rynku pracy. Z rozmów przeprowadzonych przez ZO z pracownikami i Władzami Wydziału wynika iż są oni w stałym kontakcie z placówkami oświatowymi i nieustannie poszukują nowych rozwiązań odpowiadających na zapotrzebowanie rynku pracy. Kierunek zmian zakłada między innymi

przygotowanie nauczycieli małego dziecka również w zakresie specjalnych potrzeb edukacyjnych co wiąże się z refleksyjnym realizowaniem standardu kształcenia nauczycieli oraz nadążaniem za zmianami wynikającymi z ustawy Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 oraz Rozporządzenia MEN z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz.U, poz. 1575). Analiza programu kształcenia, sylwetki absolwenta oraz suplementu określającego posiadane kwalifikacje oraz uprawnienia zawodowe dla specjalności prowadzonych specjalności pozwala uznać, że poprawnie wskazane są stanowiska pracy. Pozytywnie ZO ocenia rozszerzenie treści kształcenia o specjalne potrzeby edukacyjne uczniów na tej specjalizacji oraz dostrzeżenie, że nie nadaje kwalifikacji z zakresu pedagogiki specjalnej a uzupełnia umiejętności absolwentów. Specjalność ta przygotowuje nauczyciela edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej rozumiejącego ideę kształcenia włączającego oraz przygotowanego do pracy w grupie heterogenicznej.

W koncepcji kształcenia na Wydziale Humanistycznym US uwzględnia się aktualny stan wiedzy z zakresu pedagogiki. Analizowana koncepcja na ocenianym kierunku uwzględnia i nawiązuje do krajowych doświadczeń w zakresie kształcenia na kierunku pedagogika, pośrednio także do wzorców międzynarodowych. Powyższe wynika m.in. z faktu mobilności konferencyjnej i seminaryjnej pracowników Wydziału, którzy własne doświadczenia i wiedzę z tego wynikającą wykorzystują na zajęciach ze studentami, modyfikując treści kształcenia widoczne w sylabusach.

1.2.

Uczelnia wskazuje, że prace rozwojowe na kierunku pedagogika mają charakter zarówno naukowy, jak i praktyczno-wdrożeniowy. Prace wdrożeniowe są związane ze specyfiką kierunku. W pierwszej kolejności dotyczą wdrażania wyników badań naukowych do programu kształcenia i przygotowania zawodowego studentów. Prace rozwojowe stanowią odzwierciedlenie wąskich specjalizacji badawczych Katedr Instytutu Pedagogiki. W Raporcie Samooceny wskazano szczegółowe plan badań poszczególnych Katedr i ich wpływ na program kształcenia na profilu praktycznym studiów. W dokumentacji wskazano konkretne prace badawczo-rozwojowe przydatne w opracowaniu i realizacji koncepcji kształcenia. Są to między innymi publikacje: Edukacja tanatologiczna w szkole (Szczecin 2017); Metoda projektu w doradztwie zawodowym (Warszawa 2017) Nauczycielskie badania w działaniu: profesjonalne doskonalenie i uczenie się (Warszawa 2017); Samorealizacja artystów studentów (Warszawa 2017); Style komunikacji rodzicielskiej a poziom kompetencji komunikacyjnych dorastającej młodzieży (Szczecin 2017).

Te (i inne) prace służą nie tylko doskonaleniu programu poszczególnych przedmiotów, w tym przygotowania zawodowego przyszłych pedagogów, lecz także są wykorzystywane jako inicjatywy wdrożeniowe w środowisku lokalnym. Część prac (publikacji i opracowań) została wykorzystana do aktywizacji środowiska społecznego i rozwiązywania problemów pedagogicznych. Przykładem prace na podstawie których zorganizowano Uniwersytet Seniora i Wolontariat Seniora; transgraniczna sieć profilaktyki uzależnień w regionie; system wsparcia szkoły w zarządzaniu jakością usług edukacyjnych. Inne prace służyły organizacji wydarzeń kulturowych i społecznych na terenie Uczelni. Przykładem inicjatywa "Pedagogów Spotkania

ze Sztuką" w rocznicę śmierci Stanisława Wyspiańskiego czy "Poetyckie Spotkania" w 100 rocznicę śmierci Juliana Tuwima.

1.3.

Efekty kształcenia dla kierunku pedagogika studia pierwszego stopnia i studia drugiego stopnia o profilu praktycznym w US zostały opracowane jako wzorcowe efekty kształcenia według rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. (Dz. U. Nr 253, poz. 1521) i zatwierdzone przez Senat US (Uchwała nr 80/2012 Senatu US z dnia 27 września 2012).

Efekty kształcenia dla kierunku pedagogika o profilu praktycznym (studia pierwszego i drugiego stopnia) w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych wpisują się w zakres dyscypliny naukowej pedagogika z dziedziny nauk społecznych, do której przypisany został kierunek. Nawiązują one bezpośrednio do wybranych efektów z obszaru nauk społecznych i obszaru nauk humanistycznych dla poziomu i profilu praktycznego, określonych w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego.

Wszystkie efekty kształcenia służą pełnemu zrealizowaniu koncepcji kształcenia na kierunku pedagogika i są realizowane zgodnie z planem studiów poprzez przedmioty przyporządkowane do modułu podstawowego i kierunkowego, z uzupełnieniem modułu specjalnościowego.

Efekty określono w odniesieniu do efektów obszarowych dla nauk społecznych i humanistycznych, podzielono zgodnie ze wzorem na efekty w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Obowiązujący od 2012 roku zestaw efektów na studiach I stopnia obejmuje 17 efektów z zakresu wiedzy, 21 z umiejętności i 9 z kompetencji społecznych. Natomiast dla studiów II stopnia – wiedza 16 efektów, umiejętności 17 efektów, kompetencje społeczne 9 efektów. W załącznikach do w/w uchwały z 2012 roku poprawnie wskazano na przyporządkowania kierunku do obszarów, dziedzin i dyscyplin. Z tej dokumentacji wynika, że kierunek Pedagogika umiejscowiono w obszarze nauk humanistycznych i nauk społecznych, dodatkowo realizowany jest standard kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela. Przy każdym efekcie kształcenia wskazano na jego odniesienie do obszaru nauk społecznych i nauk humanistycznych. Uczelnia opracował także efekty specjalnościowe dla poszczególnych specjalności na I i II stopniu kształcenia. Są one istotnym doprecyzowaniem efektów kierunkowych, dookreślając je i identyfikując poszczególne specjalności. Efekty te są jasne i spójne z kierunkowymi efektami. W zbiorze efektów uwzględnione są efekty odnoszące się do praktyk studenckich, znajomości języka obcego. Efekty kształcenia dla studiów prowadzonych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej są ze sobą zgodne. Warto zauważyć, że efekty kształcenia dla ocenianego kierunku związane ze zdobywaniem przez studentów umiejętności praktycznych właściwych dla zawodu nauczyciela odpowiadają kompetencjom społecznym niezbędnym na rynku pracy oraz w dalszej edukacji.

Na ocenianym kierunku pedagogika –profil praktyczny na I i II stopniu na specjalności edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna oraz na I stopniu Edukacja elementarna i integracyjna kształci się przyszłych nauczycieli i dlatego, jak zaznaczono powyżej, w dokumentacji dotyczącej efektów i treści kształcenia dla tej specjalności można stwierdzić, iż uwzględniają one zakres efektów kształcenia określony w standardach kształcenia nauczycieli (rozporządzenie MNiSW z dn. 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela - Dz. U z 2012 r., poz. 131). Bardzo

szczegółowo zostało to udokumentowane w materiale prezentującym spełnienia warunków przez jednostkę prowadzącą zajęcia przygotowujące do zdobycia kwalifikacji uprawniających do wykonywania zawodu nauczyciela. W każdym module zapisane zostały przedmioty w ramach, których realizowane są treści kształcenia ze wskazaniem liczby godzin oraz punktów ECTS. Świadczy to o refleksyjnym i odpowiedzialnym realizowaniu standardu kształcenia nauczycieli w ocenianej jednostce oraz o odpowiedzialności związanej z jego udokumentowaniem.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

- Koncepcja kształcenia kierunku pedagogika profil praktyczny zgodna jest z misją i strategią rozwoju Uczelni. Odpowiada ona celom określonym w strategii Jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości.
- Mocną stroną koncepcji kształcenia jest to, że jej kształt i wszelkie modyfikacje wynikają ze środowiskowych konsultacji z potencjalnymi pracodawcami z regionu.
- Mocną stroną jest bieżące reagowanie i gotowość do wprowadzania zmian w specjalnościach odpowiadających zapotrzebowaniu rynku pracy (Edukacja elementarna i integracyjna ukierunkowane na specjalność nauczycielską zgodnie ze zmieniającymi się przepisami MEN).
- Przyjęte specjalnościowe efekty kształcenia są spójne z wzorcowymi efektami kierunkowymi
- Na I i II stopniu na specjalności nauczycielskiej realizowany jest w pełni standard kształcenia nauczycieli (rozporządzenie MNiSW z dn. 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela - Dz. U z 2012 r., poz. 131).

Dobre praktyki

Do dobrych praktyk zaliczyć można prowadzenie przez Uczelnię kształcenia nauczycieli przedszkolnych i wczesnej edukacji na profilu praktycznym w ścisłej współpracy z placówkami edukacyjnymi. Dzięki temu studenci mogą w większym wymiarze obserwować i analizować pracę nauczycieli i dzieci w ich naturalnym środowisku edukacyjno-wychowawczym. Dyrektorzy placówek znają efekty kształcenia i treści programowe realizowane w ramach studiów i ściśle współpracują przy ich osiąganiu w ramach praktyk i zajęć terenowych studentów. Na podkreślenie zasługuje włączenie w program kształcenia nauczycieli wczesnej edukacji treści dotyczących pracy z uczniem z niepełnosprawnością co odpowiada nowym tendencjom szkoły włączającej.

Zalecenia -----

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1 Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2 Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3 Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

W Uniwersytecie Szczecińskim na ocenianym kierunku Pedagogika – profil praktyczny prowadzone są studia I i II stopnia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej. Studia I stopnia na kierunku pedagogika na Wydziale Humanistycznym trwają trzy lata (6 semestrów) i zakładają uzyskanie minimum 180 punktów ECTS. Studia kończą się egzaminem dyplomowym i uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata. Studia II stopnia trwają dwa lata (4 semestry) i umożliwiają zdobycie minimum 120 punktów ECTS. Studia kończą się egzaminem dyplomowym i uzyskaniem tytułu zawodowego magistra. Studia niestacjonarne trwają tyle semestrów, ile odpowiadające im studia stacjonarne i zakładają uzyskanie takiej samej minimalnej liczby punktów ECTS dla każdego stopnia. Na obu stopniach i formach studiów prawidłowo wyodrębniono jednostki dydaktyczne w postaci modułów zajęć, występujących w ramach planu studiów. Program kształcenia dla studiów I i II stopnia – profil praktyczny w roku akademickim 2017/18 został zatwierdzony Uchwałą Rady Wydziału Humanistycznego nr 41/2012/2013 z dnia 26 września 2012 r. z późn. zm. uchwała nr 33/2013/2014 z dnia 26 września 2013 r., nr 135/2013/2014 z dn. 12.06.2014 r., 13/2015/2016 z dn. 22.09.2015 r., 16/2016/2017 z dn. 27.09.2016 r., 72/2016/2017 z dn. 09.02.2017 r., 112/2016/2017 z dn. 11 maja 2017 r. Plan studiów stacjonarnych I stopnia (dla studentów rozpoczynających cykl kształcenia od roku akademickiego 2017/2018) uwzględnia 4 grupy przedmiotów: ogólnouczelniane (183 godziny, 13 punktów ECTS), podstawowe (385 godzin, 36 punktów ECTS), kierunkowe (490 godzin, 48 punktów ECTS), specjalnościowe: w zakresie pedagogiki wczesnoszkolnej i przedszkolnej (760 godzin, 73 punkty ECTS + praktyka pedagogiczna 150 godzin, 10 punktów ECTS); w zakresie edukacji elementarnej i integracyjnej (810 godzin, 66 punktów ECTS + praktyka pedagogiczną 270 godzin, 17 punktów ECTS). Większość zajęć prowadzonych w ramach planu studiów wymaga bezpośredniego kontaktu nauczycieli akademickich i studentów. W ramach przedmiotów ukierunkowanych na zdobywanie umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych student musi uzyskać 110 punktów ECTS, co stanowi 61% ogólnej liczby punktów ECTS. W ramach realizowanego planu studiów student ma do wyboru jedną z dwóch specjalności: pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna oraz edukacja elementarna i integracyjna. W ramach modułów do wyboru (specjalności) student musi uzyskać 78 punktów ECTS, co stanowi 43% ogólnej liczby punktów ECTS. Dodatkowo student ma możliwość wyboru: seminarium dyplomowego, języka obcego w ramach obowiązkowego lektoratu, rodzaju zajęć w ramach wychowania fizycznego,. Plan studiów stacjonarnych II stopnia (dla studentów rozpoczynających cykl kształcenia od roku akademickiego 2017/2018) uwzględnia 4 grupy przedmiotów: ogólnouczelniane (30 godzin, 2 punkty ECTS), podstawowe (265 godzin, 32 punkty ECTS), kierunkowe (355 godzin, 45 punktów ECTS), specjalnościowe: w zakresie pedagogiki wczesnoszkolnej i przedszkolnej (340 godzin, 35 punktów ECTS) oraz praktyka pedagogiczna 150 godzin, 6 punktów ECTS. Większość zajęć prowadzonych w ramach planu studiów wymaga bezpośredniego kontaktu nauczycieli akademickich i studentów. W ramach przedmiotów ukierunkowanych na zdobywanie umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych student musi uzyskać 61 punktów ECTS, co stanowi 51% ogólnej liczby punktów ECTS. W ramach realizowanego planu studiów na II stopniu student wybiera: wykład monograficzny (przedmiot do wyboru) w

języku obcym (7 punktów ECTS), wykład monograficzny (przedmiot do wyboru) (7 punktów ECTS), język obcy w ramach lektoratów (2 punkty ECTS), seminarium magisterskie (20 punktów ECTS) oraz miejsce realizowania obowiązkowej praktyki pedagogicznej. W ramach przedmiotów do wyboru student musi uzyskać łącznie powyżej 30% ogólnej liczby punktów ECTS.

Na każdym stopniu studiów moduł kształcenia kierunkowego specjalnościowego jest zróżnicowany w zakresie przedmiotów w zależności od studiowanej specjalności. Warto zauważyć, że na obu specjalnościach przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela efekty kształcenia zostały określone zgodnie z wytycznymi zawartymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2012 Nr 25, poz. 131) oraz rozporządzeniu MEN z dn. 1.08.2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz.U. z 2017 r., poz. 1575). Efekty kształcenia i program kształcenia na specjalności uwzględniają pełny zakres treści programowych ustalonych w standardach kształcenia określonych w/w rozporządzeniach.

Pozytywnie oceniam zgodność programu studiów z wymaganiami standardu kształcenia nauczycieli w zakresie wszystkich modułów określonych standardami. Plan studiów stacjonarnych I stopnia dla specjalności: pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna uwzględnia następujące moduły: moduł 1 – przygotowanie w zakresie merytorycznym do nauczania pierwszego przedmiotu (prowadzenia zajęć) (80 godzin, 8 punktów ECTS); moduł 2 – przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym: komponent 1 – ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne (425 godzin, 42 punkty ECTS), komponent 2 – przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne do nauczania na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych (225 godzin, 19 punktów ECTS), komponent 3 – praktyka (30 godzin, 2 punkty ECTS); moduł 3 – przygotowanie w zakresie dydaktycznym: komponent 1 – podstawy dydaktyki (45 godzin, 4 punkty ECTS), komponent 2 – dydaktyka przedmiotu (rodzaju zajęć) na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych (690 godzin, 66 punktów ECTS), komponent 3 – praktyka (120 godzin, 8 punktów ECTS) oraz przygotowanie w zakresie emisji głosu (25 godzin, 3 punkty ECTS). Plan studiów stacjonarnych I stopnia dla specjalności: edukacja elementarna i integracyjna uwzględnia następujące moduły kształcenia: moduł 1 – przygotowanie w zakresie merytorycznym do nauczania pierwszego przedmiotu (prowadzenia zajęć) (80 godzin, 8 punktów ECTS); moduł 2 – przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym: komponent 1 – ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne (425 godzin, 42 punkty ECTS godzin), komponent 2 – przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne do nauczania na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych (225 godzin, 19 punktów ECTS), komponent 3 – praktyka (30 godzin, 2 punkty ECTS); moduł 3 –

przygotowanie w zakresie dydaktycznym: komponent 1 – podstawy dydaktyki (45 godzin, 4 punkty ECTS), komponent 2 – dydaktyka przedmiotu (rodzaju zajęć) na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych (415 godzin, 35 punktów ECTS), komponent 3 – praktyka (120 godzin, 7 punktów ECTS); moduł 5 – przygotowanie w zakresie pedagogiki specjalnej (325 godzin, 24 punkty ECTS) + praktyka (120 godzin, 8 punktów ECTS) oraz przygotowanie w zakresie emisji głosu (25 godzin, 3 punkty ECTS). Analogicznie zostały opisane i zrealizowane poszczególne moduły na studiach stacjonarnych II stopnia. Pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna uwzględnia następujące moduły kształcenia: moduł 1 – przygotowanie w zakresie merytorycznym do nauczania pierwszego przedmiotu (prowadzenia zajęć) (40 godzin, 3 punkty ECTS); moduł 2 – przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym: komponent 1 – ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne (230 godzin, 22 punkty ECTS), komponent 2 – przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne do nauczania na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych (140 godzin, 16 punktów ECTS), komponent 3 – praktyka (30 godzin, 1 punkt ECTS); moduł 3 – przygotowanie w zakresie dydaktycznym: komponent 1 – podstawy dydaktyki (30 godzin, 3 punkty ECTS), komponent 2 – dydaktyka przedmiotu (rodzaju zajęć) na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych (300 godzin, 31 punktów ECTS), komponent 3 – praktyka (120 godzin, 5 punktów ECTS) oraz przygotowanie w zakresie emisji głosu (10 godzin, 1 punkt ECTS). Można zatem stwierdzić, że przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne realizowane jest w wymaganym wymiarze (90 godzin przygotowania ogólnego + 60 godzin przygotowania odnoszącego się do etapu/etapów edukacyjnych + 30 godzin praktyki pedagogicznej, którym w sumie należy przyporządkować 10 ECTS). Również przygotowanie dydaktyczne odpowiada wymogowi zawartemu w standardach (30 godzin podstaw dydaktyki + 90 godzin przygotowania odnoszącego się dydaktyki przedmiotu na danym etapie/etapach edukacyjnych + 120 godzin praktyki dydaktycznej, którym w sumie należy przyporządkować 15 ECTS). Realizacja modułu trzeciego jest poprzedzona realizacją modułu drugiego. Program studiów na specjalności nauczycielskiej zakłada realizację zajęć z emisji głosu, zastosowania technologii informatycznych w pracy nauczyciela (nie tylko w dydaktyce), przepisów BHP obowiązujących w szkole i pierwszej pomocy.

Po analizie programów kształcenia należy wskazać na trafność doboru form zajęć dydaktycznych w postaci wykładów, ćwiczeń i konwersatoriów. Proporcja liczby godzin przypisanych tym formom nie budzi zastrzeżeń, a nakład pracy studenta mierzony liczbą punktów ECTS, celem osiągnięcia efektów kształcenia dla danego modułu kształtuje się poprawnie. Realizacja efektów kształcenia związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym studentów, odbywa się głównie z wykorzystaniem treści przewidzianych na

przedmiotach takich jak np.: pedagogika przedszkolna, pedagogika wczesnoszkolna, metodyka edukacji matematycznej, metodyka edukacji polonistycznej, metodyka edukacji plastycznej. W ramach studiów pierwszego i drugiego stopnia wymienione przykładowo przedmioty służą do przygotowania studentów do nabycia przez studenta kompetencji zawodowych, w tym umiejętności praktycznych. Weryfikacja stopnia ich przygotowania odbywa się podczas realizacji praktyk pedagogicznych, które podlegają sprawdzeniu i ocenie zarówno ze strony nauczyciela akademickiego, jak i opiekuna praktyk z ramienia przedszkola i szkoły, w których realizowana jest praktyka nauczycielska. Dobrymi przykładami na praktyczne przygotowanie zawodowe studentów są treści zawarte w sylabusy z przedmiotów metodycznych. Zastosowane w nich metody kształcenia – prezentacja dzieł sztuki, prezentacja utworów i widowisk muzycznych, analiza dzieła muzycznego, dyskusja, praktyczne ćwiczenia z zakresu sztuk plastycznych, praktyczne ćwiczenia muzyczne: śpiew, taniec, gra na szkolnych instrumentach perkusyjnych, pokaz, symulacje, metody warsztatowe, aktywizujące, metoda projektów, ćwiczenia audytorijne i problemowe, wzbogacone o metodę sytuacyjną i dyskusję w grupie, wycieczki, doświadczenia, eksperymenty – pozwalają zrealizować zakładane efekty kształcenia praktycznego. Treści kształcenia opisane są szczegółowo w sylabusach do każdego przedmiotu z planu studiów. Są one przypisane do każdej formy zajęć (wykładów, ćwiczeń, seminariów), i w dużej mierze (szczególnie w grupie przedmiotów specjalnościowych) służą zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych.

Ze względu na profil kształcenia na studiach pierwszego stopnia na specjalności: pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna 57% zajęć dydaktycznych prowadzonych jest w formie ćwiczeń oraz seminarium (nie wliczając 150 godzin praktyk pedagogicznych), na specjalności: edukacja elementarna i integracyjna wskaźnik ten wynosi 55%, zaś na studiach drugiego stopnia – około 52% (nie wliczając 150 godzin praktyk pedagogicznych). Zajęcia dydaktyczne prowadzone są w grupach, których liczebność jest zgodna z Uchwałą nr 72/2016 Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 28 kwietnia 2016 r. Organizacja harmonogramu zajęć uwzględnia na studiach stacjonarnych możliwość planowania zajęć od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:15 do 20:55, natomiast na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają się od piątku do niedzieli w trybie co dwa tygodnie od 7 do 8 zjazdów na semestr. Program studiów na Wydziale realizowany jest w ramach zajęć o różnym wymiarze godzinowym, zwykle w cyklach zajęć cotygodniowych lub codwutygodniowych w ramach różnych rodzajów zajęć, które mają służyć osiągnięciu przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Należą do nich: wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, zajęcia seminaryjne, warsztaty, lektoraty, zajęcia z wychowania fizycznego i praktyki kierunkowe, które nastawione są na samodzielną pracę studenta oraz konfrontowanie wiedzy i umiejętności podczas realizowanych zajęć. Natomiast sekwencja przedmiotów w poszczególnych semestrach jest właściwa, tworzy spójną całość, tzn. studenci rozpoczynają kształcenie od przedmiotów ogólnych i kierunkowych, stanowiących bazę do konstruowania wiedzy specjalnościowej, którą pozyskują w późniejszych semestrach studiów. Podczas wizytacji nie zauważono problemów z liczebnością grup na poszczególnych zajęciach, co sprzyja osiąganiu przez studentów założonych efektów kształcenia. Harmonogram zajęć dydaktycznych jest zgodny z zasadami higieny procesu nauczania.

Wszystkim przedmiotom występującym w programie kształcenia Uczelnia przypisuje punkty ECTS. Minimum 50% punktów ECTS na studiach stacjonarnych i także 50% na studiach niestacjonarnych to godziny realizowane w bezpośrednim kontakcie z wykładowcą. Rozkład godzinowy na studiach I stopnia dla realizowanych specjalności jest zróżnicowany i wynosi odpowiednio: Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna (I stopień stacjonarne) – 1815 i (I stopień niestacjonarne) - 1020; Edukacja elementarna i integracyjna (I stopień stacjonarne) – 1875 i (I stopień niestacjonarne) – 965. Natomiast na studiach II stopnia (stacjonarne/niestacjonarne) wymiar godzinowy wygląda następująco: Pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna 995/715.

Na kierunku pedagogika profil praktyczny kształcenie prowadzone jest w tradycyjnej formie.

Po analizie sylabusów przedmiotowych należy zauważyć różnorodność i odpowiednie nasycenie w zakresie doboru treści programowych. Są one uaktualniane i zgodne ze stanem wiedzy oraz z najnowszymi wynikami badań prowadzonych w obszarze dyscypliny pedagogika, jak i w obszarach przypisanych do kierunku. Również uwzględniona w sylabusach literatura podstawowa i uzupełniająca nawiązywała poprawnie do realizowanych treści. Program kształcenia na studiach I stopnia spełnia wymóg zapewnienia studentowi elastyczności w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku. Jednak na II stopniu pojawiają się niejasności w tym zakresie, gdyż Wydział, rekrutując na specjalność, nie odnosi się wprost do przedmiotów/modułów, które mają stanowić wybór studenta. Trudno to również zauważyć po analizie programu studiów. Nie spełniony jest zatem na II stopniu kształcenia wymóg możliwości wyboru przez studenta przedmiotów, którym przyporządkowano nie mniej niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS.

Nauczyciele akademicki prowadzący kształcenie na kierunku pedagogika wykorzystują podczas procesu dydaktycznego różnorodne formy i metody kształcenia. Szczególną uwagę zwracają na to aby stosowane metody kształcenia uwzględniały samodzielne uczenie się studentów, umiejętność łączenia wiedzy z różnych dyscyplin naukowych i dawały możliwość jej stosowania w sytuacjach pedagogicznych, a także skutecznie przygotowywały studentów do pracy zawodowej. Wybór metod i materiałów dydaktycznych uzależniony jest od charakteru przedmiotu i znajduje odzwierciedlenie w sylabusie danego przedmiotu.

Dużą część z proponowanych i wykorzystywanych metod to metody aktywizujące i pobudzające studentów do samodzielnej i kreatywnej pracy. Warto podkreślić, że Uczelnia dostrzega potrzebę indywidualizacji ścieżki kształcenia dla swoich studentów i zgodnie z Regulaminem studiów w umożliwia im indywidualny dobór treści, metod i form kształcenia. Realizowane jest to poprzez elastyczny system studiów oraz możliwość studiowania według indywidualnego programu i planu studiów. Metody kształcenia uwzględniają również zaspokojenie potrzeb studentów niepełnosprawnych przy wsparciu asystenta oraz pozwalają na indywidualizację toku studiów w formie indywidualnych porozumień pomiędzy studentem a osobą prowadzącą zajęcia dydaktyczne w celu ustalenia metod dydaktycznych. Z uwagi na zróżnicowany charakter potrzeb studentów z niepełnosprawnością decyzję o doborze metod

kształcenia pozostawia się nauczycielowi akademickiemu, który po konsultacji z zainteresowanym studentem ustala szczegółowe zasady. Rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb studentów służy obowiązująca na WH procedura związana z przyznawaniem Indywidualnej Organizacji Studiów.

Biorąc pod uwagę przygotowanie studenta do pracy zawodowej (również w kontekście badawczym/diagnostycznym) należy zauważyć, że w programie kształcenia na I i II stopniu znajdują się takie przedmioty jak seminarium licencjackie, magisterskie, metodologia badań pedagogicznych, metodologia badań społecznych z elementami statystyki, w trakcie których studenci zgłębiają warstwę metodologiczną, konstruując własny warsztat badawczy. Należy podkreślić, że dobór tematyki i rodzajów prac dyplomowych umożliwia sprawdzenie kompetencji studentów w zakresie wykorzystania wiedzy i nabytych umiejętności w celu rozwiązywania rzeczywistych zadań i problemów praktycznych. Treści oraz stosowane metody w trakcie tych zajęć przygotowują studentów I stopnia do prowadzenia badań, obejmując podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentów studiów drugiego stopnia do udziału w prowadzeniu badań w zakresie pedagogiki, w sposób umożliwiający bezpośrednie, samodzielne wykonywanie prac diagnostycznych/badawczych. Prace dyplomowe to, na pierwszym stopniu studiów, prace licencjackie oraz na drugim stopniu studiów – prace magisterskie. Studenci piszą pracę dyplomową samodzielnie, konsultując się z promotorem pracy w czasie seminariów i konsultacji. Tematyka prac dyplomowych koncentruje się na zagadnieniach z zakresu pedagogiki, przykładowe tematy prac licencjackich to: Wrażliwość muzyczna dzieci w młodszej grupie wiekowej, Rola ojca w organizacji czasu wolnego małego dziecka, Rozwój i kształtowanie wyobraźni dziecka w wieku przedszkolnym; przykładowe tematy prac magisterskich: Wartości występujące w lekturach szkolnych w edukacji wczesnoszkolnej, Przebieg współpracy nauczycieli z rodzicami w kontekście wielostronnego rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym, Holistyczne wspomaganie rozwoju dziecka wieku przedszkolnego przez literaturę.

Istotnym elementem procesu kształcenia na ocenianym kierunku są praktyki studenckie, do których Uczelnia przywiązuje dużą wagę. Kwestie praktyk studentów pedagogiki są określone w Regulaminie praktyk studenckich dla studentów WH US przyjętych uchwałą Rady Wydziału WH US nr 30/2016 z dnia 13 października 2016 roku. Procedura realizacji praktyk opisana jest na stronie IP, gdzie załączone są szczegółowe programy i niezbędna dokumentacja. Praktyki nauczycielskie organizowane są przez Dział Praktyk Uniwersyteckiego Centrum Edukacji US, którego zadaniami są: rozmowy z dyrektorami szkół/przedszkoli szczecińskich w sprawie organizacji praktyk nauczycielskich, przygotowanie list rozmieszczenia studentów na praktyce, przyjmowanie zgłoszeń od studentów na odbycie praktyk za zgodą dyrektora szkoły/przedszkola w proponowanych przez studentów placówkach, przygotowanie imiennych list studentów na praktykę w poszczególnych szkołach/przedszkolach, przygotowanie skierowań do placówek i wysłanie kompletu dokumentów (skierowanie, program praktyk, dziennik praktyk, umowa-zlecenie dla nauczyciela) dotyczących praktyk nauczycielskich, wysłanie dokumentacji do szkół/przedszkoli, przygotowanie praktyk dla studentów w trybie

indywidualnym (realizujących indywidualny tok studiów, wracających z urlopów), rozliczanie umów zleceń nauczycieli, u których studenci odbywali praktykę, rozliczanie opiekunów praktyk i odesłanie sprawozdań z praktyk i zaliczonych opinii do Dziekanatów do teczek studentów.

Praktyka nauczycielska realizowana jest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Praktyki realizowane przez okres co najmniej 3 miesięcy, w wymiarze 150 godzin (na specjalności: edukacja elementarna i integracyjna, realizując moduł 5 – przygotowanie w zakresie pedagogiki specjalnej, dodatkowe praktyki realizowane są w wymiarze 120 godzin). Ponieważ praktyki powinny odbywać się w przeważającej części równolegle z realizacją zajęć w uczelni, plan studiów dla kierunku pedagogika uwzględnia ten wymóg poprzez realizację praktyk ciągłych i semestralnych. Na specjalności nauczycielskiej studenci odbywają praktykę zarówno w przedszkolu, jak i w szkole podstawowej w klasach I-III. I tu pojawia się pewna nieścisłość bo z jednej strony wymiar godzinowy praktyk pedagogicznych jest spójny z wymaganiami standardu kształcenia nauczycieli (150 godz. lub 270 na specjalności Edukacja elementarna i integracyjna) a wymiar czasowy odpowiada profilowi praktycznemu – trzy miesiące. To z drugiej strony na profilach praktycznych wymiar ten powinien być wyższy co byłoby czynnikiem różnicującym studia ogólnoakademickie i praktyczne w przygotowaniu nauczycieli.

2.2.

Cały zakres związany z weryfikowaniem efektów kształcenia jest opisany w Regulaminie Studiów. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są odpowiednie do zakładanych efektów kształcenia i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich zakładanych efektów kształcenia w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym także zajęć z języków obcych. Weryfikowanie efektów zakłada również ewaluację nabywania wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej w trakcie realizacji procesu kształcenia (na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i realizacji egzaminu dyplomowego).

Metody sprawdzania i oceniania przedmiotowych efektów kształcenia podlegają kontroli koordynatora przedmiotu. Na wizytowanym kierunku pedagogika I i II stopnia proces monitorowania efektów kształcenia obejmuje m.in. prace etapowe, tj. egzaminacyjne i zaliczeniowe oraz prace dyplomowe. W sylabusach wskazane są sposoby weryfikacji efektów kształcenia takie jak: aktywność podczas zajęć, sprawdzian/egzamin pisemny/ustny, test, kolokwium, projekt, referat, prezentację i in. Analiza części sylabusów dotyczących weryfikacji efektów kształcenia wskazuje na trafność doboru i skuteczność metod sprawdzania i oceniania w zakresie deskryptorów wiedzy i umiejętności i w ograniczonym zakresie kompetencji społecznych.

Przegląd protokołów zaliczeniowych i egzaminacyjnych, oraz udostępnionych prac zaliczeniowych pozwala pozytywnie ocenić ich prowadzenie i dokumentowanie. Analiza merytoryczna ich zawartości pozwala wysnuć wniosek o adekwatności, wiarygodności i porównywalności wyników ocen.

Osobą odpowiedzialną za przebieg i ocenę praktyki jest opiekun wyznaczony przez placówkę przyjmującą studenta do sprawowania merytorycznej kontroli nad jego działaniami. Funkcje kontrolne realizowane są w następujący sposób: monitorowanie bieżących działań studenta przebywającego na praktyce; udzielanie mu systematycznej informacji zwrotnej dotyczącej ilości i jakości wykonywanych przez niego zadań; udzielenie oceny końcowej wyrażonej w opinii o praktyce. Ze strony Uniwersytetu taką funkcję pełni opiekun praktyk wyznaczony dla specjalności oraz dla określonego semestru jej realizacji i rodzaju praktyki (praktyka opiekuńczo-wychowawcza, praktyka dydaktyczna semestralna, praktyka dydaktyczna ciągła). Do zadań kontrolnych opiekuna praktyk z ramienia Uczelni należą: sprawowanie nadzoru dydaktycznego i wychowawczego nad przebiegiem praktyki; gromadzenie i weryfikowanie poprawności oraz kompletności dokumentacji praktyk; możliwość hospitacji pracy studenta w trakcie realizowanych przez niego zadań; łączność i wymiana informacji z opiekunem praktyki wyznaczonym przez organizację, w której student odbywa praktykę. Zaliczenie praktyki studenckiej następuje w wyniku oceny dokonanej przez obu opiekunów praktyk i na podstawie zgromadzonej dokumentacji.

Ostatecznym weryfikatorem efektów kształcenia jest proces dyplomowania. W szczecińskiej Uczelni zastosowane procedury należy ocenić pozytywnie. Na WH US przyjęto, że recenzje prac, których promotorem jest pracownik samodzielny (zwykle magisterskie), mogą być recenzowane przez pracownika ze stopniem co najmniej doktora, natomiast prace konstruowane pod opieką pracownika ze stopniem doktora (licencjackie) upoważnionego przez Radę Wydziału powinny być recenzowane przez pracownika samodzielnego. Recenzent ocenia pracę, biorąc pod uwagę wskazane wcześniej kryteria oceny. Wszystkie prace dyplomowe są sprawdzane w systemie antyplagiatowym.

ZO dokonał analizy prac licencjackich i magisterskich broniących na kierunku pedagogika. Wskazać można pojawiające się w nich nieliczne luki lub drobne błędy w odniesieniu do znajomości metodologii badań pedagogicznych, a także do umiejętności interpretacji i analizy materiału badawczego. Podczas analizy prac dyplomowych zwrócono uwagę na to, że niektóre konstruowane recenzje były zbyt lakoniczne i z tego powodu nie zawierają podstaw dla wystawionych ocen.

2.3.

Rekrutacja na kierunek pedagogika (studia stacjonarne i niestacjonarne pierwszego i drugiego stopnia) odbywa się zgodnie z przepisami obowiązującymi na Uniwersytecie Szczecińskim (odpowiednia Uchwała Senatu na dany rok akademicki). Wszelkie informacje dotyczące procesu rekrutacji oraz danego kierunku studiów dostępne są na stronie internetowej Uniwersytetu Szczecińskiego.

Pedagogika I stopnia (studia stacjonarne i niestacjonarne): przyjęcie kandydata na pierwszy rok studiów następuje na podstawie postępowania rekrutacyjnego, którego zasadniczym elementem jest konkurs ocen na świadectwie dojrzałości w zakresie trzech grup, które następnie są przeliczane zgodnie z algorytmem: grupa I – język obcy nowożytny; grupa II – język polski; grupa III – przedmiot dowolny.

Pedagogika II stopnia (studia stacjonarne i niestacjonarne): przyjęcie kandydata na pierwszy rok studiów następuje na podstawie postępowania rekrutacyjnego, którego zasadniczym elementem jest konkurs ocen na dyplomie ukończenia studiów co najmniej pierwszego stopnia. Należy podkreślić, że informacja o studiach jest ogólnodostępna, rzetelna, i aktualna (co zostało potwierdzone na podstawie przeglądu oferty studiów i procedur rekrutacyjnych, mieszczących się na stronie internetowej Uczelni). Uczelnia jasno prezentuje dwa profile dla kierunku pedagogika i wyjaśnia w sposób czytelny specyfikę studiów na profilu praktycznym. Zaliczanie etapów studiów (semestrów) oraz rejestracja na kolejne semestry, a także zaliczanie przedmiotów/modułów odbywa się na zasadach określonych w Regulaminie Studiów obowiązującym na Uniwersytecie. Proces dyplomowania również jest w pełni zgodny z Regulaminem Studiów US. Nad prawidłowym przebiegiem procesu dyplomowania w dużej mierze nadzór sprawują promotorzy prac dyplomowych. Szczegółowy opis procesu dyplomowania wraz z niezbędnymi załącznikami i opisem kontroli samodzielności pisania pracy oraz standardy pisania pracy dyplomowej dostępne są dla studenta na stronie Instytutu Pedagogiki.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

- Mocną stroną jest poprawność wyodrębnienia modułów zajęć w ramach planu studiów oraz prawidłowość określenia ich wymiaru godzinowego
- Mocną stroną jest różnorodny i wyczerpujący dobór treści kształcenia, a także ich powiązanie z aktualnym stanem zastosowań w praktyce wyników badań związanych z zakresem specjalności oraz z potrzebami rynku pracy.
- Mocną stroną jest też trafność doboru oraz zróżnicowanie form i metod zajęć dydaktycznych oraz proporcja liczby godzin przypisanych poszczególnym formom.
- Również sekwencja przedmiotów w poszczególnych semestrach wskazuje na odpowiedzialność i dbałość Uczelni o proces kształcenia i weryfikację jego efektów.
- Docenić należy trafność doboru, kompleksowość i różnorodność metod kształcenia w powiązaniu z możliwością osiągnięcia szczególnie efektów obejmujących umiejętności związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, a w przypadku studiów drugiego stopnia także kierowania zespołami.
- Na obu specjalnościach nauczycielskich należy wskazać, że realizowane są treści z zakresu edukacji przedszkolnej oraz szkoły podstawowej klas I-III, co zgodne jest z standardami kształcenia nauczycieli.
- Mocną stroną jest dostrzeganie specjalnych potrzeb edukacyjnych studentów z niepełnosprawnością oraz wprowadzenie ścieżek zindywidualizowanego procesu kształcenia dla nich.
- Na uwagę zasługuje dbałość o realizację praktyk na kierunku pedagogika na studiach I i II stopnia (w tym samym wymiarze godzin dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych), w

tym na specjalności przygotowującej do wykonywania zawodu nauczyciela, pod względem merytorycznym i proceduralnym.

- Należy podkreślić, że na studiach I stopnia program kształcenia spełnia wymóg zapewnienia studentowi elastyczności w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku. Jednak na II stopniu pojawiają się niejasności w tym zakresie, gdyż Wydział, rekrutując na jedną specjalność, nie odnosi się wprost do przedmiotów/modułów, które mają stanowić wybór studenta. Trudno to również zauważyć po analizie programu studiów. Niespełniony jest zatem na II stopniu kształcenia wymóg możliwości wyboru przez studenta przedmiotów, którym przyporządkowano nie mniej niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS chociaż z dokumentów przedstawionych przez Uczelnię (program studiów rozdział III, punkt 24) wynika, że łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach modułów do wyboru (w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS) wynosi 75 (63%).
- Pozytywnie należy ocenić procedury dyplomowania, szczególnie uwzględniające konieczność udziału w niej co najmniej jednego pracownika samodzielnego. Jednak w przypadku niektórych recenzji należy zwrócić uwagę na ich zbyt ogólnikowy charakter, który nie pozwala na zrozumienie wystawionych ocen oraz na pojawiającą się tendencję do ich zawyżania.
- Pozytywnie należy ocenić kryteria kwalifikacyjne na studia pedagogiczne dające równe szanse kandydatom na podjęcie kształcenia na ocenianym kierunku.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

- Na II stopniu kształcenia dokonać wskazania w zakresie spełnienia wymogu zapewnienia studentowi elastyczności w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS niezbędnych dla uzyskania kwalifikacji tego stopnia. Proponuje się opracowanie procedury oceniania prac dyplomowych zapewniającego rzetelne, bezstronne i przejrzyste ich ocenianie tak aby zawartość recenzji wyjaśniała ocenę końcową pracy w zakresie analizy teoretycznej, metodologii badań pedagogicznych, jak również analizy i interpretacji materiału badawczego.
- Rozważyć zwiększenie liczby godzin praktyk pedagogicznych na specjalności Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Polityka jakości realizowana w jednostce odpowiedzialnej za realizację procesu kształcenia na kierunku pedagogika jest częścią misji i Strategii rozwoju Uniwersytetu Szczecińskiego, którą na lata 2012-2020 wyznaczono do realizacji na mocy Uchwały Senatu Nr 88/2011 z dn. 24.11.2011 r. Ponadto opis działań podejmowanych w ramach prowadzonej polityki jakości wraz z jej założeniami przedstawiono w strategii rozwoju Wydziału Humanistycznego, którą opracowano na lata 2012-2020.

Zgodnie ze strategią rozwoju Uniwersytetu Szczecińskiego jednym z głównych celów strategicznych zdefiniowanych przez Uczelnię stanowi „podwyższanie poziomu i jakości kształcenia, a w szczególności wysoka jakość kształcenia poprzez rozwój oferty programowej oraz form współpracy międzynarodowej, doskonalenie wdrożonego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, podnoszenie jakości wyposażenia infrastruktury, zdobywanie akredytacji krajowych i międzynarodowych, podnoszenie umiejętności dydaktycznych pracowników naukowo-dydaktycznych, zwiększenie mobilności studentów i umiędzynarodowienie procesu kształcenia przez rozszerzanie oferty przedmiotów i kierunków prowadzonych w językach obcych oraz pozyskiwanie studentów zagranicznych, prowadzenie efektywnej współpracy z otoczeniem zewnętrznym, usprawnienie systemu organizacji praktyk i staży, włączanie studentów do badań naukowych, wykorzystywanie dobrych praktyk”.

Realizację polityki jakości wspiera wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, który wdrożono w 2009 roku. Aktualnymi aktami prawnymi regulującymi; funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni są Uchwała Senatu Nr 90/2011 z dnia 24 listopada 2011 r. Z kolei na poziomie Wydziału Humanistycznego Uchwała Rady Wydziału Nr 95/2013/2014 z dn. 13.03.2014 r.

Wizytowana jednostka określiła i stosuje w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zasady projektowania i zatwierdzania programów kształcenia, które reguluje Uchwała Senatu Nr 25/2012 z 29.03.2012 r. w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych dotyczących uchwalania programów kształcenia dla studiów wyższych, studiów doktoranckich, studiów podyplomowych oraz kursów doksztalających.

Opis postępowania na etapie projektowania programu kształcenia oraz wprowadzania zmian, a także zasady monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia zostały doprecyzowane na poziomie Uczelni w dokumentacji konstytuującej funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Są to w szczególności zapisy określające kompetencje i zadania Wydziałowego i Kierunkowego Zespołu ds. Jakości i Programów Kształcenia w obszarze oceny programów kształcenia oraz weryfikacji i monitorowania efektów kształcenia w celu ich doskonalenia. Opracowywanie, monitorowanie i doskonalenie programów kształcenia stanowi jeden z głównych procesów systemu zarządzania jakością w Uczelni, a zadania w powyższych obszarach realizuje zarówno Kierunkowy Zespół

ds. Jakości i Programów Kształcenia, jak i Wydziałowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia.

Powołanie wskazanych powyżej gremiów działających na rzecz doskonalenia jakości kształcenia zapewnia interesariuszom wewnętrznym, którymi są studenci i kadra realizująca zajęcia na ocenianym kierunku wpływ na program i warunki kształcenia. Ponadto na poziomie ogólnouczelnianym struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia powołano Uczelniany Zespół Rektorski ds. Jakości i Programów Kształcenia, w którego pracach uczestniczą delegaci Wydziałowych Zespołów ds. Jakości i Programów Kształcenia oraz reprezentanci studentów i doktorantów.

Nadzór i koordynacja działań związanych z wewnętrznym systemem zapewnienia oraz doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie Szczecińskim sprawuje Biuro ds. Jakości Kształcenia, które zostało utworzone na mocy Uchwały Senatu Nr 46/2009 z dnia 28.05.2009 r.

Za realizację przedmiotu oraz realizację efektów kształcenia w ramach przedmiotu odpowiedzialny jest prowadzący dany przedmiot oraz Koordynator.

Efekty kształcenia realizowane na kierunku pedagogika zostały opracowane w oparciu o KRK dla profilu praktycznego, przyjęte i zatwierdzone przez Radę Wydziału Humanistycznego oraz Senat Uczelni na mocy Uchwały Nr 80/2012 z dn. 27.09.2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych w Uniwersytecie Szczecińskim.

Podczas konstruowania programów kształcenia dla kierunku pedagogika Wydział Humanistyczny korzystał z wzorców krajowych i międzynarodowych, wśród których wymieniono wieloletnie doświadczenia polskich i zagranicznych Uczelni, a poza nimi Deskryptory Dublińskie, wskazania Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia Europejskich Ram Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, 2008 oraz wskazania Europejskiego Stowarzyszenia na rzecz zapewniania jakości kształcenia w szkolnictwie wyższym: Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, European Association for Quality Assurance in Higher Education, 2005.

Jednym z aspektów wykorzystywania wzorców międzynarodowych w procesie kształcenia jest działalność naukowo- dydaktyczna kadry poprzez jej udział w międzynarodowych konferencjach naukowych i dydaktycznych. Wymiana doświadczeń w zakresie międzynarodowych wzorców kształcenia ma miejsce podczas wyjazdów pracowników Instytutu Pedagogiki w ramach programów Erasmus i Erasmus+ np. do Uniwersytetu w Nesnie, Autonomicznego Uniwersytetu w Barcelonie, Uniwersytetu w Maceracie, Uniwersytetu w Lillehammer. Krajowymi źródłami wzorców wykorzystanych podczas tworzenia programów kształcenia okazały się badania naukowe w obszarze dydaktyki szkoły wyższej prezentowane i dyskutowane m.in. podczas cyklicznych konferencji naukowych realizowanych przez redakcję wydawanego w Instytucie Pedagogiki półrocznika „Pedagogika Szkoły Wyższej” oraz konferencji dotyczących dydaktyki szkoły wyższej organizowanych przez Katedrę Dydaktyki, badania naukowe dotyczące szkoły wyższej publikowane w pracach pracowników Instytutu Pedagogiki np. „Fabryki dyplomów czy universitas?”, „Uniwersytet.

Fabryka. Maszyna” oraz dobre praktyki opisane w tekstach zamieszczonych w „Pedagogice Szkoły Wyższej”.

W toku wizytacji uzyskano informację, iż wymiana, zdobywanie doświadczeń międzynarodowych i krajowych dotyczących projektowania oraz realizacji programów kształcenia w sposób szczególny przyczyniły się do udoskonalania zasad punktacji ECTS, wzbogacenia metod prowadzenia zajęć, w szczególności w zakresie stosowania nowych technologii podczas zajęć ze studentami, wykorzystania metody projektów, czy tutoringu, jako metody pracy ze studentami szczególnie zdolnymi, aktualizacji i umiędzynarodowienia treści kształcenia oraz literatury proponowanej do poszczególnych przedmiotów, a także wprowadzania nowych przedmiotów do listy przedmiotów do wyboru m.in. Tablica interaktywna w pracy nauczyciela, Alternatywne metody w pracy z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

W pracach nad tworzeniem programu kształcenia dla studiów I i II stopnia o profilu praktycznym uczestniczyli interesariusze wewnętrzni, których stanowili wówczas nauczyciele akademicy i studenci, gdyż kształcenie w wizytowanej Uczelni na kierunku pedagogika posiada wieloletnią tradycję. Z kolei w przypadku interesariuszy zewnętrznych zidentyfikowano oczekiwania i potrzeby lokalnego rynku pracy m. in. poprzez konsultacje z najbardziej istotnymi dla pedagogiki przedstawicielami instytucji i podmiotów, których zaproszono do prac w ramach Rady Pracodawców (aktualnie Rada Interesariuszy). Podejmowane wówczas działania miały również charakter niesformalizowany, który polegał na prowadzeniu szerokiego zakresu rozmów, konsultacji i wyrażaniu swobodnych opinii.

W kolejnych latach korekty programów kształcenia realizowanych na kierunku pedagogika były nieliczne i miały charakter kosmetyczny. Na ogół przyczynami zmian były: postulaty zgłoszone przez studentów, zmieniające się przepisy prawa, wyniki badań naukowych, aktualizacja wiedzy z zakresu dyscyplin naukowych, z których kierunek się wywodzi, ocena realizacji efektów kształcenia, cykliczne przeglądy programowe ze szczególnym uwzględnieniem oferowanych w ramach kierunku specjalności, a także wyniki badań przeprowadzanych wśród studentów, absolwentów, opinie sformułowane w ramach konsultacji np. z kadrą akademicką i otoczeniem zewnętrznym współpracującym z wydziałem w ramach Rady Interesariuszy i bezpośrednio z pracownikami.

Wprowadzone zmiany dotyczyły: aktualizacji treści kształcenia, wprowadzenia nowych przedmiotów, zmiany sekwencji przedmiotów, formy realizacji lub metody weryfikacji efektów kształcenia, zwiększeniu liczby godzin zajęć danego przedmiotu, zmiany liczby punktów ECTS.

Wprowadzone zmiany nie miały wpływu na przyjęte w 2012 roku efekty kształcenia i dotyczyły: aktualizacji treści kształcenia, wprowadzenia nowych przedmiotów, zmiany sekwencji przedmiotów, formy realizacji lub metody weryfikacji efektów kształcenia, zwiększeniu liczby godzin zajęć danego przedmiotu, zmiany liczby punktów ECTS.

Na kierunku pedagogika Wydział Humanistyczny prowadzi stałe monitorowanie i okresowe przeglądy programu kształcenia, które służą jego doskonaleniu. Zgodnie z przyjętym w ramach

wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zakresem odpowiedzialności i decyzyjności powyższe zadania realizuje Wydziałowy i Kierunkowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia wraz z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, w szczególności kadrą realizującą zajęcia na ocenianym kierunku oraz przedstawicielami studentów. Monitorowanie realizacji programu odbywa się na bieżąco, z kolei okresowe przeglądy dokonywane są systematycznie co najmniej raz w roku akademickim.

Monitorowanie realizacji programu kształcenia oraz jego systematyczne przeglądy odbywają się zgodnie z założonym celem i zakresem działania wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia, które stanowią m.in. „monitorowanie i analizowanie jakości kształcenia oraz okresowe przeglądy i doskonalenie programów kształcenia”. W ocenie ZO działania w powyższym zakresie prowadzone są na bieżąco i z należytą starannością. Okresowe przeglądy i doskonalenie programów kształcenia realizowane jest poprzez rzetelną ocenę programów kształcenia pod względem ich zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, z zakładanymi efektami kształcenia i kwalifikacjami związanymi z ukończeniem studiów. Pod uwagę brane są również opinie studentów i absolwentów wyrażone w anonimowych ankietach oraz pracodawców przyjmujących studentów na praktyki.

Z informacji uzyskanych w toku wizytacji wynika, iż systematyczne monitorowanie oraz przeglądy programowe przyczyniają się najczęściej do zmian w sylabusach przedmiotów, polegających na aktualizacji treści kształcenia oraz literatury przedmiotu. Ponadto w wyniku przeglądów i analizy potrzeb poszczególnych grup interesariuszy kształtowana jest oferta specjalności realizowanych na ocenianym kierunku. Ponadto najczęstszą przyczyną wprowadzanych zmian są zmieniające się przepisy prawa, które niezależnie wymuszają pewne modyfikacje np. w zakresie przydziału punktów ECTS.

Jednym z kolejnych celów wdrożonego na Wydziale Humanistycznym systemu zapewnienia jakości kształcenia jest systematyczna i kompleksowa ocena efektów kształcenia, która przeprowadzana jest zgodnie z określoną procedurą i obejmuje wszystkie rodzaje zajęć i każdy etap kształcenia, w tym proces dyplomowania.

Procedury weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia obejmują: sprecyzowane wymagania dotyczące egzaminów, zaliczeń, kolokwii, prac zaliczeniowych, projektów, które uwzględniają m.in. zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz ich zgodność z sylabusami poszczególnych przedmiotów oraz metodami kształcenia i formami zajęć; system oceny studentów zawierający wystandaryzowane wymagania oraz zapewniający przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen; zasady oceniania i uzasadniania wystawianych ocen; system przechowywania prac; zasady dyplomowania uwzględniające zakres tematyczny, sposób przeprowadzenia i zasady oceny egzaminu dyplomowego; zasady przygotowania i oceny prac dyplomowych, którymi są: wymagania merytoryczne i formalne w odniesieniu do osób pełniących funkcję opiekuna dyplomanta i recenzenta, zasady zatwierdzania tematów prac dyplomowych w szczególności pod kątem ich zgodności z profilem kształcenia oraz procedury weryfikowania samodzielności i okresowej oceny jakości prac.

W oparciu o wyniki wybiórczego przeglądu pracy dyplomowych, który przeprowadził ZO podczas wizytacji stwierdzić należy, iż skuteczność działania wewnętrznego systemu

zapewnienia jakości kształcenia w obszarze dyplomowania budzi pewne zastrzeżenia. Zdaniem ZO istotną kwestią jest niedostateczny nadzór nad jakością recenzji prac dyplomowych, których zawartość nie wyjaśnia w pełni oceny końcowej pracy w zakresie analizy teoretycznej, metodologii badań pedagogicznych, jak również analizy i interpretacji materiału badawczego. Ponadto ZO zidentyfikował zjawisko zawyżania ocen oraz przeglądowy charakter prac, które wymagają wyeliminowania i natychmiastowej reakcji wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Istotną rolę w pomiarze realizacji efektów kształcenia odgrywają hospitacje zajęć, które przyczyniają się do poprawy jakości procesu dydaktycznego, a także ocena realizacji praktyk. W pomiarze realizacji efektów uczestniczą interesariusze wewnątrzni i zewnątrzni, w tym kadra realizująca zajęcia na ocenianym kierunku, a w szczególności stanowiąca jego minimum kadrowe, Kierunkowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia, Wydziałowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia oraz przedstawiciele otoczenia społeczno- gospodarczego i absolwenci.

Elementem oceny stopnia realizacji założonych w programach kształcenia efektów kształcenia jest analiza rozkładu ocen uzyskiwanych przez studentów z zaliczeń i egzaminów, przegląd jakości prac dyplomowych, a także dokumentacji z praktyk.

Zbiorcza ocena realizacji efektów kształcenia odbywa się po zakończeniu danego roku akademickiego, a jej wyniki omawiane są na posiedzeniu Rady Instytutu Pedagogiki, Rady Wydziału i Senatu.

Dotychczasowe wyniki z pomiaru realizacji efektów kształcenia przyczyniły się do zwiększenia od roku akademickiego 2017/2018 liczby godzin przeznaczonych na realizację Seminarium dla studentów studiów I stopnia (z 90 na 105), jak również liczby punktów ECTS (z 10 do 12). Powyższa zmiana była wprowadzona także na potrzeby wykładowców i studentów pod kątem indywidualnych konsultacji.

Rezultatem oceny realizacji efektów kształcenia było zwiększenie od roku akademickiego 2017/2018 liczby godzin wykładów z przedmiotów kierunkowych realizowanych na studiach I stopnia zarówno na profilu ogólnoakademickim, jak i na praktycznym, którymi były: Teoretyczne podstawy wychowania, Pedagogika społeczna, Pedagogika specjalna, a w przypadku studiów II stopnia Antropologiczne podstawy edukacji, Psychologia stosowana, Metodologia badań społecznych.

W planie studiów II stopnia o profilu praktycznym usystematyzowano w ramach semestru liczbę godzin zajęć rozbitych na dwa semestry, które dotyczyły przedmiotów, takich jak Edukacja społeczna z etyką oraz Podstawy wiedzy o języku polskim, powyższe potwierdziły również zgłoszone postulaty przez prowadzących zajęcia. Ponadto ujednolicono liczbę godzin poszczególnych metodyk, czego efektem było zwiększenie liczby godzin metodyki prowadzenia zajęć technicznych, komputerowych oraz metodyki wychowania fizycznego i edukacji zdrowotnej.

W ramach nadzoru wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia nad procesem dyplomowania opracowano standardy pisania prac dyplomowych, prowadzi się systematyczną

oraz rzetelną weryfikację tematów prac dyplomowych oraz wybiórcze przeglądy prac dyplomowych wraz z ich recenzjami. W toku spotkania ZO z osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia uzyskano informację, iż cykliczne oceny jakości prac dyplomowych oraz dokumentacji z procesu dyplomowania pozwoliły na zidentyfikowanie nieprawidłowości, takich jak: zbyt pobieżne i mało wnikliwe recenzje, niedostateczna ilość pozycji literatury, brak celu pracy oraz opisu metod badawczych. Ponadto podczas oglądu prac dostrzeżono błędy edytorskie, brak koncepcji metodologicznych, przejrzystego formułowania tezy lub hipotezy oraz niedostateczne podsumowanie wniosków w ramach podsumowania pracy dyplomowej. Działaniem podejmowanym w dalszym etapie postępowania była organizacja obowiązkowych spotkań, które miały miejsce zarówno na poziomie Instytutu, jak i Wydziału, a podczas nich szczegółowo omawiano zdiagnozowane uchybienia i nieprawidłowości. Uczestnikami w/w spotkań były odpowiednie władze oraz wszyscy pracownicy, w tym promotorzy i recenzenci prac.

W odniesieniu do praktyk studenckich opiekun praktyk powołany przez Dziekana dokonał analizy dokumentacji, której wyniki zamieścił w stosownym sprawozdaniu zawierającym ocenę wykonywanych przez studenta zadań i ich adekwatności do zakładanych efektów kształcenia wraz ze wskazaniem ewentualnych zaleceń dotyczących poprawy jakości.

Analiza przedłożonej przez opiekunów praktyk sprawozdawczości za rok akademicki 2016/2017 wskazuje na wysoki stopień osiągania efektów kształcenia przyporządkowanych do praktyk. Opiekunowie nie wskazywali na trudności czy nieprawidłowości w organizacji praktyk, nie mieli też uwag do funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia. Na ogół uznano, że praktyki na kierunku pedagogika zorganizowane są na bardzo wysokim poziomie organizacyjnym i merytorycznym, zapewniającym najwyższą jakość kształcenia w aspekcie umiejętności praktycznych studentów.

Wpływ studentów, jako interesariuszy wewnętrznych na program i warunki kształcenia odbywa się poprzez badania ankietowe, które stanowią w wizytowanej Uczelni skuteczne narzędzie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Ewaluacja w Uniwersytecie Szczecińskim przeprowadzana jest zgodnie z procedurą wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia z wykorzystaniem od roku ak. 2016/2017 ankiety papierowej. Kwestionariusz ankiety rozdawany jest podczas zajęć przez opiekunów lat, a studenci wypełniają go na zasadzie dobrowolności.

Z informacji uzyskanych podczas wizytacji oraz z przedłożonej do wglądu dokumentacji wynika kadra oceniana jest przez studentów kierunku pedagogika na ogół dobrze. Powyższe potwierdziły wyniki badań za rok ak. 2016/2017, które wskazują, iż na 28 ocenianych nauczycieli akademickich Instytutu Pedagogiki grupa 19 osób została oceniona bardzo dobrze, w tym 11 osób uzyskało ocenę w przedziale 5,0 do 4,5, a kolejne 8 osób w skali 4,49-4,0. Spośród ocenianych nauczycieli trzy osoby uzyskały średnią z przedziału od 3,9 do 3,6, dwie od 3,61 do 3,09, natomiast najniżej ocenioną grupę stanowiły cztery osoby, które uzyskały średnią poniżej 3,0. Działaniami naprawczymi, podjętymi w oparciu o uzyskane wyniki były rozmowy wyjaśniające o charakterze dyscyplinującym, które przeprowadził Kierownik

Katedry z każdą najniżej ocenioną osobą. Celem rozmowy, było omówienie poszczególnych obszarów działalności nauczyciela akademickiego, względem których studenci zgłosili zastrzeżenia w ankietach oraz opracowanie planu poprawy.

Odpowiedzią na potrzeby studentów wynikające z ankiet jest doskonalenie systemu ankietowania, czego potwierdzeniem są zmiany formy stosowania narzędzia, jakim jest ankieta. Jedną z pierwszych ankiet był kwestionariusz on-line wypełniany za pomocą terminali do głosowania tzw. pilotów do głosowania, który nie sprawdził się z powodu licznych podejrzeń studentów w zakresie poufności wyników. Kolejna ankieta wypełniana była także elektronicznie, ale za pomocą systemu e-dziekanat, który uznano za nietrafny, bowiem zdaniem studentów jego funkcjonowanie przyczyniało się do wypełniania ankiety pod rygorem przymusu, a nie dobrowolności, a w efekcie zmniejszenia liczby respondentów biorących udział w badaniu i braku reprezentatywności wyników. Aktualnie wypełniana ankieta papierowa traktowana jest jako przejściowa, gdyż obecnie trwają prace nad jej dostosowaniem do potrzeb studentów i Uczelni, a w szczególności możliwości opracowywania i przydatności wyników.

W toku wizytacji uzyskano informację, iż dotychczasowe wyniki z badań ankietowych przeprowadzanych wśród studentów przyczyniły się do podjęcia działań, takich jak upowszechnienie adresów mailowych pracowników, wprowadzenie zmian w sylabusach w zakresie literatury i jej dostępności w bibliotekach i czytelnich. Z kolei zajęcia prowadzone przez najniżej ocenionych pracowników zostały wytypowane do dodatkowej hospitacji przez Kierownika Katedry.

Poza badaniami ankietowymi studenci, jako interesariusze wewnętrzni mają możliwość wypowiedziania się na temat realizacji programu kształcenia w ramach konsultacji, dyżurów oraz bezpośredniego kontaktu z nauczycielami akademickimi, władzami wydziału i Uczelni, pracownikami administracji, jak również poprzez Samorząd Studencki i reprezentację studentów w Senacie, Radzie Instytutu i Radzie Wydziału oraz Wydziałowym Zespole ds. Jakości i Programów Kształcenia, jako gremium działającym na rzecz zapewnienia i poprawy jakości kształcenia.

Przykładowo na wniosek studentów od roku akademickiego 2016/2017 dokonano zmiany formy prowadzenia zajęć z wykładów na wykłady i ćwiczenia dla przedmiotu Filozofia edukacji, który realizowany jest na poziomie studiów I stopnia. Powyższa zmiana była podyktowana opiniami studentów, zwiększonym zainteresowaniem treściami kształcenia oraz potrzebą pogłębienia wiedzy poprzez dyskusje i analityczne czytanie tekstów w małych grupach. Odpowiedzią na potrzeby studentów było także wprowadzenie nowej organizacji planowania zajęć, w wyniku której piątki przeznaczono na realizację praktyk.

Zdaniem władz Wydziału Humanistycznego oraz osób odpowiedzialnych za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia poza ankietowaniem studentów skutecznym narzędziem, służącym do poprawy jakości prowadzonego kształcenia oraz prowadzenia polityki kadrowej są hospitacje zajęć dydaktycznych.

Z informacji uzyskanych w toku wizytacji wynika, iż w odniesieniu do ocenianego kierunku dotychczas przeprowadzone hospitacje wypadały na ogół pozytywnie i wynikały z przygotowanego harmonogramu hospitacji zajęć dydaktycznych. Ze zbiorczych analiz protokołów hospitacji wynika, iż na kierunku pedagogika zajęcia realizowane są prawidłowo, a ich poziom merytoryczny nie budzi zastrzeżeń.

Zgodnie z przyjętą strategią rozwoju Uniwersytetu Szczecińskiego Wydział Humanistyczny realizuje czwarty cel strategiczny, zgodnie z którym prowadzi współpracę z otoczeniem zewnętrznym Uczelni, a w szczególności z instytucjami, ośrodkami oraz jednostkami samorządu terytorialnego i przedsiębiorstwami Pomorza Zachodniego w wymiarze intelektualnym, kulturowym, społecznym i gospodarczym; reaguje na aktualne potrzeby otoczenia dostosowując do jego oczekiwań programy kształcenia i prowadzone badania oraz świadcząc usługi eksperckie.

Ponadto realizując politykę jakości, a w szczególności jeden z głównych celów i zakresów działania wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia Wydział Humanistyczny zbiera i wykorzystuje opinie pracodawców do tworzenia i doskonalenia programów kształcenia, w tym programów realizowanych na ocenianym kierunku. Szczególnie konsultowany jest program praktyk studenckich poprzez opinie pracodawców wyrażane w dziennikach praktyk nauczycielskich (w rubryce: uwagi o przebiegu, organizacji i programie praktyki). Aktualnie zgromadzone dane odnosiły się do czasu trwania praktyki, który zdaniem interesariuszy zewnętrznych jest zbyt krótki, dlatego też w odpowiedzi na zgłoszone postulaty systematycznie wprowadzano korekty w planach i programach studiów.

W zakresie projektowania i doskonalenia programu kształcenia wizytowana Jednostka prowadzi systemową współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, która została sformalizowana w 2012 roku poprzez powołanie przy Wydziale Humanistycznym Rady Pracodawców (aktualnie Rada Interesariuszy).

Rada Interesariuszy pełni istotną rolę w tworzeniu ścisłej relacji Uczelni z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, a w szczególności rynkiem pracy, ponadto umożliwia dialog oraz nawiązanie współpracy.

Rada Interesariuszy zrzesza około 54 przedstawicieli lokalnego i regionalnego rynku pracy, co więcej działają w niej delegaci reprezentujący istotne dla ocenianego kierunku instytucje i podmioty, które aktywnie wspierają realizowany na ocenianym kierunku proces kształcenia.

Formalny charakter współpracy Uczelni, Wydziału Humanistycznego i Instytutu Pedagogiki z otoczeniem zewnętrznym potwierdzają także zawarte porozumienia, których elementem są m.in. konsultacje programów kształcenia, organizacja praktyk i staży. Ponadto prowadzona współpraca obejmuje wzajemny udział w pracach i projektach badawczych, prowadzenie wspólnych badań naukowych, zapewnienie warunków do realizacji prac dyplomowych przygotowywanych przez studentów, podniesienie kompetencji i uzupełnienie wykształcenia pracowników szkół i placówek szkolno-wychowawczych, a także pozyskanie nowych kadr.

Podczas spotkania z ZO przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego potwierdzili powyżej opisany zakres współpracy oraz poinformowali, iż wspomagają Wydział i Uczelnię w: określeniu koncepcji kształcenia, w tym sylwetki absolwenta, obsady zajęć, organizacji praktyk studenckich, a także doboru specjalności. Przybyli goście sygnalizowali także, iż zostali zaproszeni do konsultacji efektów, programu i koncepcji kształcenia realizowanych na ocenianym kierunku, natomiast w ramach wymiany doświadczeń oraz potrzeb rynku pracy postulowali o wprowadzenie określonych treści kształcenia oraz przedmiotów, które umożliwią studentom nabycie kompetencji miękkich, jako pożądaných na rynku pracy.

Działania prowadzone wspólnie z interesariuszami zewnętrznymi mają także charakter zwyczajowo przyjęty, gdyż opierają się na indywidualnych kontaktach kadry z otoczeniem zewnętrznym. W ocenie ZO dostrzegalne są efekty tejże współpracy oraz jej przenikanie na proces kształcenia, co ma miejsce szczególnie poprzez realizację prac dyplomowych, projektów badawczych, angażowanie przedstawicieli rynku pracy do prowadzenia zajęć, staży, konferencji, seminariów, wykładów otwartych, wizyt studyjnych.

Oddziaływanie interesariuszy zewnętrznych na proces kształcenia odbywa się także poprzez prowadzenie zajęć przez praktyków, gdyż kadra aktywna zawodowo formułując efekty kształcenia z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz określając treści kształcenia wraz ze sposobem realizacji i metodami weryfikacji efektów kształcenia zapewnia przenikanie na proces kształcenia potrzeb i oczekiwań rynku pracy. Aktualnie przedstawiciele otoczenia społeczno- gospodarczego zaangażowano do prowadzenia przedmiotów, takich jak: Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej w przedszkolu w klasach I-III, Współczesne nurty i koncepcje wychowania, Współczesne koncepcje edukacji małego dziecka, Pedagogika przedszkolna, Metodyka prowadzenia zajęć technicznych, Metodyka prowadzenia zajęć plastycznych, Metodyka prowadzenia zajęć komputerowych, Metodyka edukacji polonistycznej, Metodyka edukacji przyrodniczej, Metodyka edukacji matematycznej, Metodyka wychowania fizycznego i edukacji zdrowotnej, Edukacja społeczna z etyką, Literatura i kultura dziecięca, Komunikacja i kultura języka.

Realnym potwierdzeniem wpływu interesariuszy zewnętrznych na proces kształcenia jest realizacja prac dyplomowych na potrzeby instytucji zewnętrznych, czego potwierdzeniem są zrealizowane prace dyplomowe na temat: „Współpraca nauczyciela z rodzicami uczniów w edukacji wczesnoszkolnej”, „Zabawy ruchowe we wspomaganiu rozwoju dziecka w wieku wczesnoszkolnym. Implikacje dla praktyki nauczycielskiej”, „Zastosowanie elementów pedagogiki zabawy podczas lekcji języka angielskiego w klasach 1-3 w Szkole Podstawowej nr 35 im. Jana Pawła II w Szczecinie”. Realizację postulatu Polskiego Stowarzyszenia Rodziców, dotyczącego szerszego ujęcia w pracach dyplomowych tematyki związanej ze współpracą rodziców ze szkołami i miejscem rodziców w szkole stanowi praca na temat „Wzajemne oczekiwania nauczycieli i rodziców w edukacji wczesnoszkolnej”.

W toku wizytacji uzyskano informację, iż efektem współpracy Wydziału Humanistycznego ze szkołami i przedszkolami jest opracowanie koncepcji kształcenia dla dualnych studiów na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna z rozszerzoną edukacją artystyczną, który

realizowany na stacjonarnych studiach I stopnia o profilu praktycznym stanowi wyjście naprzeciw oczekiwaniom podmiotów zewnętrznych.

Pomimo, iż jedną ze słabych stron wskazanych w analizie SWOT zawartej w raporcie samooceny jest niedostatek badania losów absolwentów oraz brak współpracy z absolwentami Wydział Humanistyczny podejmuje starania służące dostosowaniu programu kształcenia do potrzeb rynku pracy, w tym absolwentów, jako interesariuszy zewnętrznych.

W powyższym celu na bieżąco śledzona jest zawartość ministerialnych zasobów ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (ELA) oraz kontynuowany jest własny monitoring losów zawodowych absolwentów prowadzony przez Uniwersytet Szczeciński. Istotną rolę i płaszczyznę do wymiany informacji pełni działające przy Wydziale Humanistycznym Stowarzyszenie Absolwentów, Pracowników i Przyjaciół Wydziału Humanistycznego.

Aktualnie dla kierunku pedagogika system ten zawiera raporty pt. „Ekonomiczne aspekty losów absolwentów”, z których wynika, iż znaczna część absolwentów (ok. 582 osób) w/w kierunku, która ukończyła studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia w 2014 i w 2015 roku została objęta badaniem przeprowadzonym w oparciu o dane z ZUS pt. „Ekonomiczne aspekty losów absolwentów”.

W ocenie władz wizytowanej jednostki pozyskane dane z w/w systemu są zadowalające, gdyż wskazują, że na ogół absolwenci ocenianego kierunku rejestrują się jako płatnicy składek na ubezpieczenie społeczne, jednakże z uwagi na ograniczoną przydatność wyników badań prowadzonych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego do doskonalenia programów kształcenia Uniwersytet Szczeciński kontynuuje własny monitoring losów zawodowych absolwentów pomimo iż aktualnie obowiązujące przepisy prawa nie nakładają na uczelnie wyższe takiego obowiązku.

Zasady monitoringu losów zawodowych absolwentów uregulowano na poziomie Uczelni Zarządzeniem Rektora Nr 23/2013 z dnia 25 marca 2013 r. w sprawie monitorowania karier zawodowych absolwentów US, a następnie doprecyzowano w Zarządzeniu Rektora Nr 15/2017 z dnia 30 marca 2017 r. Zgodnie z zakresem kompetencji monitoring losów zawodowych absolwentów wizytowanej Uczelni prowadzi Akademickie Biuro Karier Uniwersytetu Szczecińskiego. Badania prowadzone są techniką internetową CAWI (Computer-Assisted Web Interview), przy wykorzystaniu Bazy Absolwentów, którzy wyrazili stosowną zgodę. Z badań przeprowadzonych w 2017 roku wynika, iż absolwenci Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Szczecińskiego, którzy ukończyli studia w 2013 roku stanowili najliczniejszą grupę respondentów biorących udział w badaniu przeprowadzonym po trzech latach od ukończenia studiów (28,3%), w tym 39,6 % to absolwenci kierunku pedagogika. Z kolei badaniem po 6 m-cach po ukończeniu studiów objęto 3,1% absolwentów Wydziału Humanistycznego, w tym 25% stanowili studenci ocenianego kierunku. Z przedłożonych do wglądu podczas wizytacji raportów z badań przeprowadzonych w 2017 roku wynika, iż znaczna część absolwentów potwierdziła przydatność na rynku pracy zdobytej w czasie studiów: wiedzy, umiejętności i kompetencji uznając, że zajmowane stanowisko jest zgodne z profilem wykształcenia. Na ogół zdecydowana większość absolwentów zadeklarowała, iż

ponownie dokonałoby wyboru tego samego kierunku studiów, szczególnie że podjęcie studiów było poparte potrzebą podniesienia kwalifikacji zawodowych, bądź uzupełnienia wykształcenia.

Cenne źródło informacji służących doskonaleniu programu kształcenia realizowanego na kierunku pedagogika oraz jego dostosowaniu do potrzeb rynku pracy stanowią stałe kontakty z absolwentami, którzy znaleźli zatrudnienie w instytucjach współpracujących z Uczelnią i Wydziałem.

W toku wizytacji uzyskano informację, iż w wyniku konsultacji i wymiany doświadczeń z absolwentami modyfikowane są treści kształcenia omawiane w ramach poszczególnych przedmiotów specjalnościowych, a odpowiedzią za zidentyfikowane potrzeby absolwentów jest prowadzenie kształcenia na ocenianym kierunku w ramach dwóch profili kształcenia, a w szczególności kontynuacja profilu ogólnoakademickiego umożliwiającego rozwój i karierę naukową, jak również studia III stopnia i studia podyplomowe.

3.2

Uniwersytet Szczeciński, w tym Wydział Humanistyczny realizują założenia polityki jakości oraz przyjętej strategii rozwoju, zgodnie z którymi podejmują systematyczne działania polegające na sprawdzeniu przyjętego sposobu zapewniania publicznego dostępu do informacji poszczególnym grupom interesariuszy.

Z uzyskanych w toku wizytacji informacji wynika, iż działania w powyższym zakresie stanowią jeden z głównych elementów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia za które odpowiadają: Wydziały i Kierunkowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia.

W powyższym celu przeglądane są różnego rodzaju źródła informacji, które wykorzystuje się do publikowania danych, są to w szczególności: strona internetowa Uniwersytetu Szczecińskiego, Biuletyn Informacji Publicznej, strona internetowa Wydziału Humanistycznego, Instytutu Pedagogiki, wykorzystywane systemy elektroniczne do obsługi toku studiów. Ponadto zapewnienie dostępu do informacji w wizytowanej jednostce odbywa się z wykorzystaniem tradycyjnych metod, takich jak bezpośredni kontakt z władzami wydziału, działami administracji oraz poprzez tablice i gabloty informacyjne.

Z uzyskanej podczas wizytacji opinii władz jednostki wynika, iż na ogół zapewnia się studentom i innym beneficjentom procesu kształcenia pełne i aktualne informacje o programie kształcenia i uzyskiwanych efektach kształcenia.

Mając na uwadze dostępność, kompletność, a także aktualność informacji udostępnianych poszczególnym grupom interesariuszy Władze Uczelni i Wydziału systematycznie monitorują udostępniane zasoby, a w przypadku zidentyfikowania braków, bądź zastrzeżeń natychmiast podejmowane są działania korygujące.

Z dotychczasowych przeglądów zasobów informacyjnych wynika, iż Uczelnia wdrożyła wyspecjalizowane systemy informatyczne takie jak: ENERGA, a wcześniej System Dziekanat.

Studenci kierunku pedagogika mają zapewniony dostęp do informacji poprzez stronę internetową Wydziału Humanistycznego i Instytutu Pedagogiki, a także poprzez Biuletyn Informacji Publicznej. Informacje zawarte na stronach są spójne i wzajemnie się uzupełniają, są przygotowane i opublikowane z myślą przede wszystkim o trzech grupach interesariuszy: pracownikach Uniwersytetu Szczecińskiego, studentach oraz kandydatach.

W przypadku kandydatów informacje udostępniane są z poziomu Uczelni oraz na stronie Wydziału Humanistycznego, na której zamieszczono: profil absolwenta, opis podstawowych kwalifikacji uzyskiwanych po ukończeniu studiów, wykaz przykładowych zajęć, informacje dotyczące możliwości zatrudnienia i kontynuacji edukacji po ukończeniu kierunku, terminarz rekrutacji, informacje o niezbędnej dokumentacji, akty prawne związane z procesem rekrutacji, platformę e-rekrutacji oraz informacje do kontaktu w razie dodatkowych pytań. Ponadto na stronie Instytutu Pedagogiki w zakładce oferta dla kandydatów udostępniane są podstawowe informacje dotyczące kierunków i specjalności prowadzonych w Instytucie Pedagogiki, które z punktu widzenia kandydatów wydają się być wyczerpujące, przejrzyste oraz odpowiadające potrzebom kandydatów na studia kierunku pedagogika.

Za pomocą strony internetowej Wydziału Humanistycznego udostępnia się studentom informacje i dokumenty, takie jak: regulaminy, uchwały, rozporządzenia, wzory podań i wniosków oraz dotyczące realizacji toku studiów m.in.: regulamin studiów w Uniwersytecie Szczecińskim, warunki przystąpienia do egzaminu dyplomowego, informacje o różnych formach urlopów, warunkach przeniesienia na inny kierunek, egzaminów i zaliczeń komisyjnych oraz trybu postępowania odwoławczego od decyzji Dziekana.

Strona internetowa Instytutu Pedagogiki służy do udostępniania dokumentów i informacji związanych z realizacją toku studiów oraz organizacją procesu kształcenia m.in.: plany studiów i sylabusy, organizacja procesu kształcenia: plany zajęć, godziny dyżurów i konsultacji oraz dane kontaktowe nauczycieli akademickich, aktualności oraz informacje organizacyjne w których na bieżąco umieszczane są informacje dotyczące życia akademickiego Instytutu, ewentualnych zmian w planie zajęć, informacje dotyczące opiekunów grup studenckich, terminy i dokumenty związane z realizacją praktyk pedagogicznych oraz nauczycielskich, uczestnictwem w seminariach dyplomowych, przygotowaniem i złożeniem prac dyplomowych, przystąpieniem do egzaminów dyplomowych. Ponadto na stronie Instytutu znajdują się informacje o działających na Wydziale Humanistycznym i w Instytucie Pedagogiki organizacji studenckich, możliwościach uczestnictwa w programie Erasmus+ oraz innych ważnych dla rozwoju życia naukowego i akademickiego wydarzeniach, spotkaniach, aktywnościach.

W ramach doskonalenia zasobów informacyjnych na bieżąco podejmowane są działania usprawniające dostęp do informacji poszczególnym grupom interesariuszy, aktualnie w tym zakresie prowadzone są prace nad zmianą systemu do obsługi toku studiów. W ocenie ZO zasadne jest wykorzystywanie strony internetowej do upowszechniania informacji na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, w nawiązaniu do powyższego na stronie internetowej Wydziału zidentyfikowano zakładkę poświęconą jakości kształcenia,

jednakże ZO zauważył, iż zawiera ona wyłącznie zasady dyplomowania i uchwałę Rady Wydziału w sprawie zaopiniowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Istotną rolę w udostępnianiu danych związanych z systemem pełni strona Uczelni zawierająca wewnętrzne akty prawne regulujące funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

W wyniku oglądu przez ZO zawartości stron internetowych prowadzonych przez wizytowaną jednostkę, należy stwierdzić, że na stronie Uczelni stworzone zostały zakładki dla pracowników, absolwentów, kandydatów i studentów. W odniesieniu do programu kształcenia ocenianego kierunku strony internetowe Uczelni oraz Wydziału zawierają ogólne informacje o kierunku, w tym oferowane specjalności, sylwetkę absolwenta. Informacje o kadrze naukowo-dydaktycznej udostępniane są na stronie internetowej Wydziału w zakładkach: pracownicy, nauka, na których widnieją: obszary badawcze, badania statutowe, publikacje/ czasopisma, konferencje i wydarzenia naukowe, stopnie i tytuły naukowe, procedura awansu naukowego, postępowanie habilitacyjne, habilitacje, postępowanie o nadanie tytułu profesora, projekty naukowe, realizowane konkursy.

W zakresie systemu wsparcia studenci mają udostępniane informacje za pomocą strony internetowej Uczelni, w szczególności w zakładki dla studentów, a także na stronie Wydziału Humanistycznego, która zawiera: ogłoszenia, dziekanat, godziny otwarcia / kontakt, dokumenty do pobrania, opłaty za świadczone usługi edukacyjne, e-dziekanat, organizacja roku akademickiego, plany zajęć, koła naukowe, samorząd studencki, program erasmus/most, praktyki studenckie, projekty: staże i praktyki, humanista po studiach – fachowiec po stażu, staże dla kierunków praktycznych w us, sylabusy, stypendia, konsultacje i dyżury pracowników oraz abc studenta. Opis i zakres udzielanego wsparcia zamieszczono także na stronie internetowej Uczelni w zakładce dla kandydatów.

W zakresie mobilności informacje udostępniane są studentom poprzez stronę internetową Uczelni w zakładce wyjazdy.

Sprawdzoną w Uczelni praktyką, a jednocześnie płaszczyzną do wymiany informacji jest prowadzenie bieżących konsultacji ze studentami, kandydatami oraz interesariuszami zewnętrznymi, którzy wyrażają swoje opinie na temat udostępnianych danych i na ogół uznają je za wystarczające. W ocenie władz wizytowanej jednostki ważnym elementem dostępu studentów ocenianego kierunku do informacji publicznej oraz udziału w ocenie tego dostępu, jest przedstawicielstwo studentów w Radzie Wydziału, Radzie Instytutu oraz comiesięczne spotkania Starościn i Starostów z zastępcą Dyrektora Instytutu Pedagogiki ds. Studenckich i Organizacyjnych. Podczas spotkań omawiane są bieżące sprawy związane z realizacją toku studiów i organizacją procesu kształcenia w Instytucie Pedagogiki. Źródłem informacji dla studentów jest opiekun wybrany spośród pracowników, którego zadaniem jest wspieranie ich i motywowanie do działania w ciągu całego toku studiów oraz dzień adaptacyjny, który organizowany jest corocznie dla studentów I roku studiów, podczas którego studenci spotykają się ze swoim opiekunem, dyrektorem Instytutu Pedagogiki, opiekunem praktyk, a także przedstawicielem Samorządu Studentów. Ponadto studenci mają możliwość zgłoszenia uwag i nieprawidłowości w zakresie dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na

ocenianym kierunku oraz jego wynikach bezpośrednio prowadzącym zajęcia, pracownikom administracji, a także poprzez swoich przedstawicieli.

W zakresie przepływu informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach studenci oceniają nauczycieli akademickich. Oceny tej studenci dokonują w ramach ankietyzacji dotyczącej oceny zajęć dydaktycznych. Dotychczasowe wyniki z przeprowadzonych badań są na ogół pozytywne, co potwierdza przedłożona do wglądu ZO dokumentacja.

W ocenie Zespołu PKA w Uniwersytecie Szczecińskim, w tym na Wydziale Humanistycznym opracowano i wdrożono stosowne regulacje systemowe, które w odpowiedni sposób umożliwiają zapewnianie stałego dostępu do pełnej i aktualnej informacji. Powyższe potwierdziło także spotkanie ze studentami oraz osobami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. Na prośbę studentów zwrócenia uwagi oraz rozważenia czy niezbędne jest podjęcie działań doskonalących wymaga kwestia upowszechniania im wyników ankiet oraz przedstawiania zakresu działań naprawczych podejmowanych na ich podstawie, gdyż aktualnie nie posiadają wiedzy na ten temat.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Humanistyczny stosuje określone na poziomie Uczelni zasady projektowania, zatwierdzania i doskonalenia programów kształcenia. Realizowane na ocenianym kierunku studiów programy kształcenia są stale monitorowane i podlegają okresowym przeglądom, w wyniku których są doskonalone w oparciu o potrzeby interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, w tym rynku pracy.

Interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni zostali formalnie i nieformalnie włączeni do prac nad tworzeniem i doskonaleniem koncepcji i oferty kształcenia, programu i efektów kształcenia, w tym w szczególności sylwetki absolwenta oraz programu praktyk studenckich.

Pozytywnymi elementami systemu są wdrożone procedury i podejmowane działania projakościowe, które umożliwiają budowanie kultury jakości, są w pełni skuteczne i zorientowane na doskonalenie programu kształcenia, ocenę realizacji efektów kształcenia, a w szczególności podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Wizytowana Jednostka zapewnia publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie kształcenia i realizacji procesu kształcenia oraz przyznawanych kwalifikacjach, rekrutacji, możliwościach dalszego kształcenia i zatrudnienia absolwentów. Uczelnia i Wydział Humanistyczny skutecznie wykorzystują wyniki oceny publicznego dostępu do informacji w podnoszeniu jego jakości, w tym zgodności z potrzebami odbiorców.

Z rozmów i spotkań przeprowadzonych podczas wizytacji ze studentami, nauczycielami akademickimi, władzami jednostki, a także z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego i osobami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości

kształcenia wynika, iż w wizytowanej jednostce prawidłowo funkcjonuje system upowszechniania informacji o programie i procesie kształcenia.

Słabą stroną wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest zapewnienie studentom dostępu do zagregowanych wyników z badań ankietowych oraz informacji na temat działań podejmowanych na ich podstawie.

W ocenie ZO poprawne jest dokumentowanie działań podejmowanych na rzecz zapewnienia jakości kształcenia, a także systematyczne omawianie tematyki związanej z poprawą jakości kształcenia oraz doskonaleniem programów kształcenia realizowanych na ocenianym kierunku.

Dobre praktyki -----

Zalecenia:

Z uwagi na zgłoszone przez studentów zastrzeżenia w zakresie udostępnianych informacji na temat wyników badań ankietowych należy wypracować odpowiednie dla studentów źródło informacji na w/w temat. Ponadto Zespół zwraca uwagę, aby odpowiedni przekaz dotarł do większej rzeszy studentów, gdyż w opinii osób uczestniczących w spotkaniu z ZO informacyjna rola reprezentacji studentów oraz ich opiekunów, a także przedstawicieli w poszczególnych gremiach nie sprawdza się w zakresie udostępniania danych o ankietach.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Uczelnia zgłosiła do minimum kadrowego studiów I stopnia o profilu praktycznym 19 nauczycieli akademickich, 9 samodzielnych pracowników naukowych, 10 doktorów. Wszystkie osoby ze stopniem naukowym profesora, doktora habilitowanego i doktora zostały zaliczone do minimum kadrowego. Wszystkie osoby zaliczone do minimum kadrowego posiadają dorobek w dyscyplinie pedagogika. Część pedagogów posiada dorobek interdyscyplinarny, który można osadzić zarówno w obszarze nauk humanistycznych, jak i społecznych. Jeden nauczyciel ze stopniem profesora posiada dorobek naukowy w obszarze/ dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie filozofia. Dwie osoby ze stopniem doktora habilitowanego poza dorobkiem pedagogicznym posiadają dorobek w obszarze nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo i językoznawstwo (logopedia).

Około 50% osób przypisanych do minimum kadrowego posiada znaczące doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią. Są wśród nich osoby z doświadczeniem pracy na stanowisku nauczyciela w szkole, nauczyciela w przedszkolu, prowadzenie gabinetu logopedycznego, prowadzenie zespołu folklorystycznego.

Do minimum kadrowego studiów drugiego stopnia Uczelnia zgłosiła 19 osób, z czego 6 pracowników samodzielnych (dwóch profesorów i czterech doktorów habilitowanych) oraz 13 doktorów. Wśród samodzielnych pracowników naukowych 6 posiada dorobek w dyscyplinie pedagogika, jeden ponadto w dyscyplinie językoznawstwo oraz jeden profesor w dyscyplinie filozofia. Również w tej grupie osób znaczna część posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią (tożsame z I stopniem).

Szczegółowa analiza dorobku naukowego oraz doświadczenia zawodowego nauczycieli wykazała, że Jednostka spełnia wymogi minimum kadrowego dla ocenianego kierunku pedagogika, studia I i II stopnia o profilu praktycznym. Łącznie do kierunku przypisano 12 samodzielnych pracowników naukowych oraz 14 doktorów. Tym samym Jednostka spełnia wymóg powiększonego minimum kadrowego o 30% w przypadku prowadzenia studiów na dwóch profilach kształcenia.

Ponadto na ocenianym kierunku pracuje ponad 20 osób z poza minimum kadrowego. Wśród tych osób ponad połowa posiada znaczące doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią. Przeważają doświadczenia typowe dla kierunku pedagogika tj. nauczycieli, pracowników przedszkoli, ośrodków doskonalenia nauczycieli.

4.2.

Łącznie na kierunku pedagogika o profilu praktycznym zajęcia prowadzi około 50 osób. Ta duża liczba nauczycieli, wraz ze zróżnicowaną strukturą kwalifikacji dorobku i doświadczenia zawodowego stwarza optymalne warunki do realizacji zakładanych efektów kształcenia. Kwalifikacji i doświadczenia nauczycieli mieszają się w przeważającej mierze w edukacji i opiece nad małym dzieckiem, co jest zgodne z realizowanymi specjalnościami i modułami kształcenia. Różnorodność specjalizacji nauczycieli w subdyscyplinach pedagogiki (wczesna edukacja, pedagogika szkoły, andragogika, pedagogika specjalna, teoria edukacji, pedagogika terapeutyczna, i inne) zapewnia kompleksowość struktury kadrowej i gwarantuje odpowiedzialną realizację efektów kierunkowych i specjalnościowych.

Nie budzą zastrzeżeń kompetencje dydaktyczne kadry. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem do zawodu prowadzi osoby ze znaczącym doświadczeniem zawodowym zdobytym poza uczelnią. Stosowane metody prowadzenia zajęć (w tym metody projektów, warsztatowe, dramowe, ćwiczeniowe) potwierdzają wysokie kompetencje dydaktyczne nauczycieli. Potwierdziły to także hospitacje prowadzonych zajęć. Analiza prac etapowych oraz dyplomowych wskazuje, że nauczyciele prowadzą innowacyjne kształcenie w zakresie przygotowania praktycznego do zawodu w postaci zaawansowanych metod projektowych i przygotowywanych szczegółowych planów pracy z dzieckiem.

4.3.

Politykę kadrową Uczelni w zakresie ocenianego kierunku należy ocenić jako prawidłową. Jest ona realizowana zgodnie z wysokimi standardami uniwersyteckimi. Na uczelni funkcjonuje system oceny pracowniczej, w której biorą udział także studenci poprzez ocenę ankietową nauczyciela. Ocena jest kompleksowa i wieloaspektowa, obejmuje między innymi rozwój

naukowy, ocenę publikacji według wymogów parametryzacji, ocenę dorobku organizacyjnego i dydaktycznego. Wydziałowy Zespół ds. Jakości sporządza raporty z oceny pracowniczey oraz przedstawia je Dziekanowi Wydziału. W zależności od treści raportu Dziekan podejmuje decyzję o działaniach doskonalących lub dyscyplinujących nauczyciela akademickiego. Pracownicy są obligowani do rozwoju naukowego zgodnie z Ustawą. Rozwój potencjału kadrowego w 2017 roku skutkowałą przyznaniu Jednostce praw habilitacyjnych w dyscyplinie pedagogika. Brak rozwoju naukowego, to jest awansu naukowego na stopień doktora habilitowanego w terminie ustawowym skutkuje rozwiązaniem umowy o pracę. Pracownicy motywowani są również nagrodami Rektora.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uczelnia dobrze przygotowała zaplecze kadrowe do realizacji profilu praktycznego na kierunku pedagogika. Silna strona potencjału kadrowego jest jego ilość, zróżnicowana struktura wykształcenia oraz znaczące doświadczenie zawodowe części nauczycieli zdobyte poza uczelnią. W trakcie wizytacji poprzez analizę dokumentów oraz rozmowy ze studentami potwierdzono praktyczność przygotowania zawodowego studentów. W planowaniu i obsadzie zajęć dydaktycznych nie natrafiono na żadne nieprawidłowości. Nie budzą wątpliwości także wysokie kompetencje dydaktyczne nauczycieli oraz stosowane przez nich metody dydaktyczne. Są one zróżnicowane zgodnie z realizowanymi zajęciami. Ważnym elementem projakościowym jest rozbudowywany system oceny pracowniczey i doskonalenia zawodowego. Uczelnia w tym zakresie realizuje wysokie standardy uniwersyteckie.

Dobre praktyki -----

Zalecenia -----

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

W zakresie projektowania i doskonalenia programu kształcenia wizytowana Jednostka prowadzi systemową współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, która została sformalizowana w 2012 roku poprzez powołanie przy Wydziale Humanistycznym Rady Pracodawców (aktualnie Rada Interesariuszy).

Rada Interesariuszy pełni istotną rolę w tworzeniu ścisłej relacji Uczelni z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, a w szczególności rynkiem pracy, ponadto umożliwia dialog oraz nawiązanie współpracy.

Rada Interesariuszy zrzesza ponad pięćdziesięciu przedstawicieli lokalnego i regionalnego rynku pracy, działają w niej delegaci reprezentujący istotne dla ocenianego kierunku instytucje i podmioty, które aktywnie wspierają realizowany na ocenianym kierunku proces kształcenia.

Formalny charakter współpracy Uczelni, Wydziału Humanistycznego i Instytutu Pedagogiki z otoczeniem zewnętrznym potwierdzają także zawarte porozumienia, których elementem są

m.in. konsultacje programów kształcenia, organizacja praktyk i staży. Ponadto prowadzona współpraca obejmuje wzajemny udział w pracach i projektach badawczych, prowadzenie wspólnych badań naukowych, zapewnienie warunków do realizacji prac dyplomowych przygotowywanych przez studentów, podniesienie kompetencji i uzupełnienie wykształcenia pracowników szkół i placówek szkolno-wychowawczych, a także pozyskanie nowych kadr.

W zorganizowanym podczas wizytacji spotkaniu wzięło udział kilkanaście osób reprezentujących instytucje oświatowe, opiekuńcze i penitencjarne z terenu Szczecina i regionu – m.in. przedszkola, szkoły, ośrodki wychowawcze dla młodzieży, areszt śledczy.

Podczas spotkania z ZO przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego potwierdzili powyżej opisany zakres współpracy oraz poinformowali, iż wspomagają Wydział i Uczelnię w: określeniu koncepcji kształcenia, w tym sylwetki absolwenta, obsady zajęć, organizacji praktyk studenckich, a także doboru specjalności. Przybyli goście sygnalizowali także, iż zostali zaproszeni do konsultacji efektów, programu i koncepcji kształcenia realizowanych na ocenianym kierunku, natomiast w ramach wymiany doświadczeń oraz potrzeb rynku pracy postulowali o wprowadzenie określonych treści kształcenia oraz przedmiotów, które umożliwią studentom nabycie kompetencji miękkich, jako pożądaných na rynku pracy.

Działania prowadzone wspólnie z interesariuszami zewnętrznymi mają także charakter zwyczajowo przyjęty, gdyż opierają się na indywidualnych kontaktach kadry z otoczeniem zewnętrznym. W ocenie ZO dostrzegalne są efekty tejże współpracy oraz jej oddziaływanie na proces kształcenia, co ma miejsce szczególnie poprzez realizację prac dyplomowych, projektów badawczych, angażowanie przedstawicieli rynku pracy do prowadzenia zajęć, staży, konferencji, seminariów, wykładów otwartych, wizyt studyjnych.

Wyrazistym przykładem współpracy z otoczeniem są właśnie konferencje naukowe organizowane z udziałem studentów. W odpowiedzi na potrzeby interesariuszy, na seminariach dyplomowych podejmowane są konkretne tematy prac, a wyniki badań udostępniane zainteresowanym (np. monografie placówek obchodzących jubileusze, lub badania dotyczące społecznych i oczekiwanych skutków programu 500+).

Oddziaływanie interesariuszy zewnętrznych na proces kształcenia odbywa się także poprzez prowadzenie zajęć przez praktyków, gdyż kadra aktywna zawodowo formułując efekty kształcenia z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz określając treści kształcenia wraz ze sposobem realizacji i metodami weryfikacji efektów kształcenia zapewnia przenikanie na proces kształcenia potrzeb i oczekiwań rynku pracy. Aktualnie przedstawiciele otoczenia społeczno- gospodarczego zaangażowano do prowadzenia przedmiotów, takich jak: Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej w przedszkolu w klasach I-III, Współczesne nurty i koncepcje wychowania, Współczesne koncepcje edukacji małego dziecka, Pedagogika przedszkolna, Metodyka prowadzenia zajęć technicznych, Metodyka prowadzenia zajęć plastycznych, Metodyka prowadzenia zajęć komputerowych, Metodyka edukacji polonistycznej, Metodyka edukacji przyrodniczej, Metodyka edukacji matematycznej, Metodyka wychowania fizycznego i edukacji zdrowotnej, Edukacja społeczna z etyką, Literatura i kultura dziecięca, Komunikacja i kultura języka.

Realnym potwierdzeniem wpływu interesariuszy zewnętrznych na proces kształcenia jest realizacja prac dyplomowych na potrzeby instytucji zewnętrznych, czego potwierdzeniem są zrealizowane prace dyplomowe na temat: „Współpraca nauczyciela z rodzicami uczniów w edukacji wczesnoszkolnej”, „Zabawy ruchowe we wspomaganiu rozwoju dziecka w wieku wczesnoszkolnym. Implikacje dla praktyki nauczycielskiej”, „Zastosowanie elementów pedagogiki zabawy podczas lekcji języka angielskiego w klasach 1-3 w Szkole Podstawowej nr 35 im. Jana Pawła II w Szczecinie”. Realizację postulatu Polskiego Stowarzyszenia Rodziców, dotyczącego szerszego ujęcia w pracach dyplomowych tematyki związanej ze współpracą rodziców ze szkołami i miejscem rodziców w szkole stanowi praca na temat „Wzajemne oczekiwania nauczycieli i rodziców w edukacji wczesnoszkolnej”.

W toku wizytacji uzyskano informację, iż efektem współpracy Wydziału Humanistycznego ze szkołami i przedszkolami jest opracowanie koncepcji kształcenia dla dualnych studiów na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna z rozszerzoną edukacją artystyczną, który realizowany na stacjonarnych studiach I stopnia o profilu praktycznym stanowi wyjście naprzeciw oczekiwaniom podmiotów zewnętrznych.

Oceniana jednostka współpracuje w sposób stały z dwudziestoma ośmioma przedszkolami oraz dwudziestoma dziewięcioma szkołami podstawowymi z terenu miasta Szczecina, w zakresie realizacji praktyk zawodowych. Stwierdzono funkcjonowanie efektywnego systemu kontroli przebiegu praktyk w miejscu ich odbywania. We współpracy z pracodawcami opracowano także procedurę zaliczania praktyk na podstawie praktycznego doświadczenia zawodowego. Zarówno liczba oferowanych przez uczelnię we współpracy z pracodawcami miejsc praktyk, jak również warunki ich odbywania oraz procedury kontroli i zaliczania w pełni odpowiadają na potrzeby studentów oraz pozwalają stwierdzić ponad wszelką wątpliwość, że służą realizacji efektów kształcenia. Przeprowadzona analiza dzienników praktyk wskazuje na rzetelne podejście, zarówno uczelni, jak i pracodawców do realizacji celów oraz programu praktyk.

Przedstawiciele pracodawców podkreślają wysoki poziom przygotowania absolwentów ocenianego kierunku do wykonywania zawodu w placówkach oświatowych, opiekuńczych i penitencjarnych. Potwierdzeniem powyższego jest fakt zatrudnienia wielu absolwentów ocenianego kierunku w zakładach pracy, prowadzonych przez wspomnianych wyżej pracodawców.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Analizując powyższy stan faktyczny, trudno wskazać słabe strony w relacjach ocenianej jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym, przyznać raczej należy z całą stanowczością, iż współpraca ta realizowana jest w sposób modelowy i godny naśladowania.

Podkreślić należy zarówno długotrwałość współpracy, jej systematyczność, odpowiedni do potrzeb sposób formalizacji, zasięg, jak również intensywność, czego efektem są niewątpliwe wymierne korzyści, zarówno po stronie jednostki, jak i pracodawców.

Nie ulega wątpliwości czynny udział pracodawców w określeniu koncepcji kształcenia, w tym sylwetki absolwenta, obsady zajęć, organizacji praktyk studenckich, a także doboru

specjalności. Przybyli goście sygnalizowali także, iż zostali zaproszeni do konsultacji efektów, programu i koncepcji kształcenia realizowanych na ocenianym kierunku, natomiast w ramach wymiany doświadczeń oraz potrzeb rynku pracy postulowali o wprowadzenie określonych treści kształcenia oraz przedmiotów, które umożliwią studentom nabycie kompetencji miękkich, jako pożądanych na rynku pracy.

Realnym potwierdzeniem wpływu interesariuszy zewnętrznych na proces kształcenia jest także realizacja prac dyplomowych na potrzeby instytucji zewnętrznych. Jest to również element realnego udziału w weryfikacji efektów kształcenia.

Wyrazistym przykładem współpracy z otoczeniem są właśnie konferencje naukowe organizowane z udziałem studentów.

Praktyczną weryfikacją powyższych argumentów jest również fakt, wysokiego stopnia zatrudnienia absolwentów ocenianego kierunku w zakładach pracy, prowadzonych przez współpracujących z jednostką pracodawców.

Biorąc powyższe pod uwagę, a także zważywszy brak jakichkolwiek uchybień w ocenianym obszarze, ZO proponuję ocenę wyróżniającą w zakresie spełnienia kryterium 5.

Kryterium 6. Umiedzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Uczelnia stosuje ten sam opis procesu umiedzynarodowienia dla profilu praktycznego i ogólnoakademickiego.

Procesowi umiedzynarodowienia sprzyja organizacja zajęć w językach obcych. Na studiach I stopnia obowiązkowe są lektoraty z języka angielskiego, niemieckiego lub rosyjskiego, które kończą się egzaminem na poziomie B2. Na studiach I studenci realizują język angielski i niemiecki w wymiarze 40 godzin, natomiast na studiach II stopnia w wymiarze 30 godzin. Oferta dydaktyczna obejmuje także język hiszpański oraz rosyjski i francuski. Instytut Pedagogiki gdzie jest realizowany kierunek "Pedagogika" prowadzi także zajęcia w językach obcych, są to cztery przedmioty w języku niemieckim i angielskim.

Na wizytowanym kierunku widoczna jest duża mobilność pracowników oraz umiarkowana mobilność studentów. Pracownicy w latach 2014-2018 wzięli udział w 64 wyjazdach zagranicznych, obejmujących staże, wyjazdy studyjne, konferencje, projekty naukowe. W Instytucie Pedagogiki w latach 2013-2015 realizowano międzynarodowy projekt naukowy "Stimulators and inhibitors of culture of trust in educational interactions assisted by modern information and communication technology (SIT)", o łącznej wartości 182 400 Euro.

Studenci brali udział głównie w programie Erasmus+. Uczelnia podpisała kilkanaście umów w ramach tego programu między innymi z uczelniami w Grecji, Włoszech, Niemczech, Szwecji, Szwajcarii, Litwie. W wyjazdach tych wzięło udział 7 studentów oraz 20 pracowników prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku. Uczelnia w celu zmotywowania studentów

do wyjazdów w ramach Erasmus + wprowadziło indywidualne konsultacje z koordynatorem programu oraz przeprowadza spotkania promocyjne z pracownikami Działu Spraw Międzynarodowych USz.

Uczelnia w swojej dokumentacji nie wykazuje bezpośredniego związku procesu umiędzynarodowienia z procesem dydaktycznym. W przeprowadzonych rozmowach z pracownikami i władzami wskazywano na indywidualne doświadczenia pracowników jakie wynikają z mobilności i udziału w międzynarodowych projektach naukowych i konferencjach. Zdaniem Władz Wydziału przekładają się one na dorobek naukowy pracowników, a w konsekwencji na proces nauczania ich przedmiotów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uczelnia prowadzi poprawną współpracę międzynarodową na poziomie zgodnym ze standardami akademickimi. Silną stroną tej współpracy jest wysoka mobilność pracowników, udział w konferencjach międzynarodowych oraz w programie wymiany Erasmus+. Ważnym elementem umiędzynarodowienia jest prowadzenie czterech przedmiotów w językach obcych dla studentów zagranicznych i polskich. Słabszą stroną umiędzynarodowienia jest brak udokumentowania jego wpływu na proces kształcenia na kierunku pedagogika. Niewątpliwie jest, że tak duża ilość kontaktów zagranicznych nauczycieli skutkuje ewaluacją programów nauczania, doborem literatury do przedmiotów czy włączeniem w treści nauczania wyników badań międzynarodowych. Uczelnia jednak nie potrafiła tych powiązań wykazać.

Dobre praktyki -----

Zalecenia -----

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna oraz wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Uczelnia podała ten sam opis infrastruktury do obydwu profili kształcenia. Dla studentów obydwu profili jest to szczególnie korzystna sytuacja bowiem mogą oni rozwijać kompetencje badawcze i praktyczne. Instytut Pedagogiki mieści się w budynku przy ul. Ogińskiego 16/17 w Szczecinie a zajęcia prowadzone są również w budynku przy ulicy Krakowskiej 71–79. Całkowita powierzchnia obiektu przy ul. Ogińskiego wynosi 3348 m², w tym sale dydaktyczne Instytutu Pedagogiki stanowią 2196 m² powierzchni. Instytut dysponuje: 17 salami dydaktycznymi, w tym 4 salami wykładowymi oraz 20 gabinetami dydaktyczno-konsultacyjnymi. Sale są wyposażone w projektory multimedialne, rzutniki pisma i system nagłaśniający. Do dyspozycji pracowników znajduje się jeden przenośny projektor

multimedialny i 2 rzutniki pisma. Studenci korzystają z 2 ogólnodostępnych stanowisk komputerowych. Instytut Pedagogiki posiada 15 przestronnych i jasnych sal dydaktycznych, 1 salę seminaryjną oraz 2 pracownie tj. studio i ciemnię fotograficzną, które mieszczą łącznie 628 osób. Każda z sal dydaktycznych wyposażona jest w rzutnik sufitowy i ekran. Ponadto w sali nr 203 znajduje się tablica multimedialna, a we wszystkich pozostałych salach są zawieszone tablice magnetyczne (suchościernalne) lub kredowe. Mimo że w całym budynku Instytutu jest dostęp do bezprzewodowej sieci internetowej (hot spots), to dodatkowo każda z sal dydaktycznych posiada co najmniej jedno przyłącze do sieci internetowej. Wydział dysponuje *Wydziałowym Centrum Informatyczno-Obliczeniowym*, które obejmuje 2 sale wyposażone w nowoczesny sprzęt komputerowy. _ Pracownia Psychologii Eksperymentalnej, Laboratorium Nauk o Poznaniu i Komunikacji oraz Pracownia Diagnoz Społecznych i Badań Ewaluacyjnych, _ powstały w budynku przy ul. Krakowskiej. Bardzo dobrze wyposażone są pomieszczenia do zajęć fizycznych: sala treningowa z matami, kompletna siłownia, sala symulacyjna, pokój operatorów podgrywki i symulacji, pomieszczenie do pracy z mediami (studio RTV, debriefing), pomieszczenia analizy zagrożeń i monitorowania sytuacji - laboratorium komputerowe (podgrywki, sytuacje, symulacja) oraz pokój operacyjny – zespół zarządzania kryzysowego. Ponadto studenci pedagogiki, w ramach realizowanych projektów badawczych i dydaktycznych, korzystają z wydziałowej pracowni fotograficznej,

Studenci korzystają również z pracowni artystycznej na ulicy Krakowskiej. Znajdują się w niej konieczne do zajęć metodycznych stoły szkolne, sztalugi duże, półki warsztatowe, pędzle szczerbinowe, pędzle nylonowe, pędzle do tapetowania, pojemniki plastikowe różnego rodzaju, ołówki zwykłe i automatyczne, nożyczki, nożyki do papieru, rzutnik multimedialny, tablica biała stojąca, dwa pianina oraz zużywalne materiały do pracy ze studentami (farby temperowe, akrylowa, kleje, taśmy, papier itp.).

Infrastruktura dydaktyczna wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym służy realizacji procesu kształcenia także w odniesieniu do potrzeb osób niepełnosprawnych, w sposób zapewniający im korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnej, sal dydaktycznych i zaplecza sanitarnego.

7.2.

Studenci mają możliwość korzystania ze zbiorów bibliotecznych znajdujących się w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego (ul. Mickiewicza 16a) wraz ze wszystkimi jej bibliotekami stanowiącymi sieć. Biblioteka Główna pracuje na nowozelandzkim systemie biblioteczno-informacyjnym KOHA, który obecnie jest jedną z najważniejszych rzeczywistości w światowym środowisku bibliotek. Kod źródłowy jest całkowicie dostępny, ciągle modyfikowany na potrzeby użytkowników wraz ze stopniową akceptacją głównych standardów międzynarodowych typu MARC i Z39.50. Ciągła praca nad udoskonaleniem systemu informacyjnego-bibliotecznego pozwala na połączenie możliwości wyszukiwania pozycji na wielu płaszczyznach tak, aby czytelnik mógł jednocześnie sprawdzić bazę biblioteczną oraz udostępniane bazy danych. Wersja pozwala na wybranie języka, co umożliwia studentom zagranicznym korzystanie bez barier. Księgozbiór Wypożyczalni i Czytelni BG US liczy niemal 384296 woluminów, w tym: – 325018 wol. książek, 56000 wol.

czasopism, 32478 jedn. zbiorów specjalnych.. Studenci i pracownicy mają dostęp w formie on-line, przez usługę VPN, do licencjonowanych serwisów elektronicznych obejmujących zasoby renomowanych wydawców (m.in. Elsevier, Springer czy kolekcja Academic Complete) jak i czasopism elektronicznych (m.in. bazy Science Direct, Springer LINK, JSTOR).

Czytelnia BG US posiada ponad 46 miejsc dla czytelników, w tym 11 stanowisk komputerowych. Pełni też rolę środowiskowego centrum informacji naukowej.

Zasoby biblioteczne, w tym czasopisma, są ściśle związane z kierunkiem pedagogika. Składa się z pozycji zwartych oraz ciągłych z dziedziny filozofii, pedagogiki, historii, socjologii, prawa, psychologii, kulturo-znawstwa, nauk politycznych oraz religioznawstwa. Ponadto biblioteka jest wyposażona w książki metodyczne co pozwala na osiąganie przez studentów efektów w zakresie umiejętności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Wielkość tych zasobów jest dostosowana do liczebności studentów. Biblioteka i Czytelnia Wydziałowa mieszczą się przy ul. Krakowskiej 71-79. posiad 75 miejsc dla użytkowników, 5 miejsc dla osób niepełnosprawnych oraz salę komputerową liczącą 24 miejsca komputerowe z bezpośrednim dostępem do Internetu. Czytelnia dysponuje pomieszczeniem magazynowym głównym, który mieści 72 tys. woluminów zwartych oraz 11730 woluminów ciągłych. Księgozbiór jest systematycznie wzbogacany, zgodnie z potrzebami nauczycieli akademickich i studentów. 90 tytułów czasopism. dla osób niepełnosprawnych, dysponujące specjalistycznym sprzętem, m. in. punktem ksero finansowanym przez PFRON w ramach programu Pitagoras. W rezultacie ponad pięcioletniej współpracy z wymienionym programem pracownicy Czytelni kserują, skanują i udostępniają sprzęt biblioteczny osobom niepełnosprawnym. Czytelnia od 5 lat współpracuje z programem PITAGORAS – kserując, skanując, udostępniając sprzęt osobom niepełnosprawnym. W bibliotece organizowane są ponadto prelekcje i wykłady w ramach tematycznych spotkań. Biblioteka organizuje akcje charytatywne, do których angażowani są studenci kierunku pedagogika. W Czytelni szczególnie wyróżniany przez studentów jest kącik studenta.

7.3.

Infrastruktura, w ocenie ZO PKA jest systematycznie doskonała tak w Wydziale, jak i w Instytucie Pedagogiki. W latach 2007 - 2014 w budynku zostały przeprowadzone prace remontowe m.in. wymieniono posadzkę w części korytarzy oraz okna w całym Instytucie, wyremontowano toalety, korytarze, ściany, także sale dydaktyczne oraz wymieniono stolarkę drzwiową do wszystkich pomieszczeń. W ramach rozwoju i doskonalenia infrastruktury planowane są w najbliższej przyszłości następujące przedsięwzięcia: renowacja elewacji budynku, w którym znajduje się Instytut Pedagogiki. Zadanie zyskało wstępną akceptację Kanclerza Uniwersytetu Szczecińskiego i będzie realizowane w pierwszej kolejności po uzyskaniu odpowiednich środków na ten cel, uruchomienie w Instytucie Pedagogiki punktu ksero, które jest odpowiedzią na zapotrzebowanie ze strony studentów, sukcesywna modernizacja sal wykładowych, która będzie polegać na ich odświeżeniu, wymianie systemu nagłośnienia oraz wyposażeniu w nowocześniejsze projektory multimedialne. Niezależnie od zaprojektowanych zadań prowadzone są systematyczne interwencyjne remonty instalacji

elektrycznej, centralnego ogrzewania oraz kanalizacji. Na bieżąco prowadzona jest wymiana zużytego wyposażenia, a także sprzętu komputerowego w pracowniach, salach wykładowych oraz gabinetach. Studenci i kadra dydaktyczna Wydziału mogą zgłaszać do pracowników dziekanatu swoje sugestie dotyczące zapotrzebowania na nowy, niezbędny do prowadzenia zajęć sprzęt oraz propozycje remontów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

ZO PKA stwierdza, że w Instytut posiada wszystkie konieczne dla prowadzenia kierunku pedagogika pomieszczenia. Przeznaczenie i wyposażenie sal umożliwia prawidłową realizację procesu kształcenia na kierunku *pedagogika* w profilu _ praktycznym, a tym samym sprzyja studentom osiągnięcie efektów kształcenia i prowadzenie własnych projektów, badań oraz eksperymentów. Pojemność sal i bezpieczeństwo bazy dydaktycznej i naukowej pod względem przepisów BHP dostosowane jest do potrzeb grup, pomieszczenia są właściwie wyposażone w stosowną liczbę krzeseł i ławek. Wykorzystanie dostępnej technologii informacyjno-komunikacyjnej w uczelni ocenić trzeba bardzo wysoko, wzorcowo do profilu i kierunku studiów. Budynek jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. ZO PKA stwierdza, że Jednostka zapewnia studentom i nauczycielom akademickim ocenianego kierunku możliwość korzystania z aktualnych zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym o zasięgu międzynarodowym, jak również innych zasobów edukacyjnych właściwych dla ocenianego kierunku, a w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej, zalecanej w sylabusach. Wskazane w sylabusach pozycje książkowe, jak i czasopisma naukowe, są dostępne w uczelnianej bibliotece. Zasoby biblioteczne, bazy internetowe, zasoby elektroniczne dają możliwość osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku, tym w szczególności efektów w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności praktycznych, koniecznych na rynku pracy. ZO PKA uznaje, że Jednostka dysponuje wzorową infrastrukturą, niezbędną do kształcenia w ramach wizytowanego kierunku i umożliwia realizację i osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia, zarówno w tradycyjnych salach wykładowych i ćwiczeniowych, jak i w nowoczesnych pracowniach i przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii komunikacyjno-informacyjnych.

Dobre praktyki -----

Zalecenia-----

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

Studenci wizytowanego kierunku studiów, obecni podczas spotkania z ZO PKA są zadowoleni z opieki dydaktycznej oferowanej im przez jednostkę. Nauczyciele akademicki są dostępni podczas wyznaczonych godzin konsultacji, które można znaleźć na stronie internetowej jednostki oraz w budynkach Wydziału. Funkcjonują również inne formy kontaktu z nauczycielami akademickimi takie jak poczta elektroniczna lub telefon. Terminy konsultacji są dostosowane do formy i trybu studiów oraz planu zajęć.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci poinformowali, że prowadzący udostępniają materiały pomocnicze związane z realizowanym przedmiotem takie jak prezentacje, skrypty czy dodatkowe ćwiczenia. Materiały te są udostępniane za pośrednictwem poczty elektronicznej lub na zewnętrznych nośnikach danych. W opinii studentów materiały przekazywane przez prowadzących są przydatne i ułatwiają realizację założonych efektów kształcenia.

Studenci mają możliwość ubiegania się o indywidualizację procesu kształcenia poprzez indywidualną organizację studiów oraz indywidualny plan i program studiów. Indywidualny plan i program studiów przysługuje studentom, którzy uzyskują wybitne osiągnięcia w nauce lub sporcie lub uczestniczą w wymianie organizowanej przez Uczelnię trwającej co najmniej semestr. Warunkiem koniecznym jest również ukończenie pierwszego roku studiów I stopnia lub jednolitych magisterskich. Tę formę indywidualizacji procesu kształcenia przyznaje na wniosek studenta Dziekan, który powołuje również opiekuna naukowego studenta. Opiekun naukowy opracowuje wraz ze studentem plan studiów, który podlega zatwierdzeniu przez Radę Wydziału. Indywidualna organizacja studiów jest kierowana do studentów, którzy znaleźli się w określonej sytuacji takiej jak: choroba, bycie rodzicem dziecka do 1 roku życia, udział w wymianie krajowej lub międzynarodowej. Forma ta kierowana jest również do studentów z niepełnosprawnościami. Warunkiem koniecznym ubiegania się o indywidualną organizację studiów jest uzyskanie średniej ocen z poprzedniego semestru nie niższej niż 4,50 oraz zaliczenie poprzedniego semestru w terminie. Studenci studiujący na dwóch kierunkach studiów również mają możliwość ubiegania się o tę formę indywidualizacji procesu kształcenia pod warunkiem, że średnia ocen na obu kierunkach studiów jest nie niższa niż 4,10. Ta forma indywidualizacji umożliwia studentowi na indywidualną realizację obowiązków na zasadach określonych z poszczególnymi nauczycielami akademickimi ustalonych i spisanych w formie pisemnego porozumienia. Studenci obecni podczas spotkań z ZO PKA posiadali niezbędne informacje nt. możliwości indywidualizacji procesu kształcenia poprzez indywidualny program i plan studiów oraz organizację studiów. Żaden ze studentów obecnych na spotkaniu w trakcie swoich studiów nie korzystał z form indywidualizacji. Jako argument braku zainteresowania indywidualnym planem i programem studiów należy podać duże zadowolenie z podstawowego programu studiów. Jako argument niekorzystania z indywidualnej organizacji studiów, studenci podawali bardzo wąski katalog sytuacji uprawniającej do tej formy i bardzo wysokie kryteria, co potwierdza również ZO PKA. Obecne kryteria otrzymywania indywidualnej organizacji studiów w znaczny sposób ograniczają możliwość ubiegania się o tę formę indywidualizacji większość studentów, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji.

W opinii studentów proces dyplomowania jest zrozumiały, przejrzysty i umożliwia realizację pracy dyplomowej na odpowiednim poziomie. Wyboru opiekuna pracy na I stopniu studiów

studenci dokonują pod koniec drugiego semestru zaś na studiach II stopnia na początku pierwszego semestru. Wyboru dokonuje się poprzez wpisanie się na liście lub bezpośrednie zgłoszenie do nauczyciela akademickiego. Temat pracy dyplomowej studenci mogą wybrać z gotowego katalogu lub zaproponować swój autorski pomysł. Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA, pozytywnie ocenili proces dyplomowania oraz wsparcie jakie otrzymują w ramach realizacji pracy dyplomowej. Opiekunowie są dostępni w godzinach konsultacji oraz w czasie między zajęciami. W jednostce obowiązuje limit dyplomantów przypadających na jednego opiekuna pracy, co z punktu widzenia studentów umożliwia otrzymanie wsparcia od opiekuna pracy dyplomowej na wysokim poziomie. Studenci w ramach seminariów dyplomowych, które realizują na studiach I stopnia od 3 semestru zaś na studiach II stopnia od pierwszego semestru, przygotowują się do pisania pracy dyplomowej oraz prezentują postępy w jej przygotowaniu. Studenci pozytywnie oceniają formę seminarium, która jest rozwijająca i nakierowana na rozwój studentów, co potwierdza ZO PKA.

Program studiów jest dostępny na stronie internetowej jednostki i w systemie informatycznym Uczelni. Karty przedmiotów prezentowane są na pierwszych zajęciach w semestrze oraz dostępne są na specjalnie do tego przygotowanej stronie internetowej. Powyższe materiały są dla studentów odpowiednim źródłem informacji o procesie kształcenia.

Sylabusy są kompletne i wspomagają ich w procesie uczenia się. Karty przedmiotów zawierają informacje nt. zaliczenia przedmiotu, efektów kształcenia, literatury podstawowej i uzupełniającej, wymiaru godzin.

W jednostce działa pięć kół naukowych związanych z wizytowanym kierunkiem studiów. Koło naukowe resocjalizacji, które organizuje wyjazdy do ośrodków wychowawczych, prowadzi warsztaty oraz aktywnie włącza się w działalność naukową. Studenci zrzeszeni w tym kole naukowym są autorami lub współautorami artykułów naukowych, biorą udział w konferencjach naukowych oraz w krótkoterminowych wymianach zagranicznych. Koło naukowe pedagogiki, które zrzesza głównie studentów studiów II stopnia, prowadzi przede wszystkim aktywność naukową i współpracuje z nauczycielami akademickimi przy działalności badawczej. Studenci realizują takie projekty jak m.in. „zastosowanie ICT w edukacji”. Dodatkowo są autorami lub współautorami artykułów lub rozdziałów w publikacjach. Koło naukowe Opiekunów swoją działalność kieruje przede wszystkim do chorych dzieci i do samotnych matek. Aktywnie włączają się w pomoc w domach samotnej matki i realizują kiermasze. Koło naukowe wolontariatu prowadzi badania jakościowe mające na celu określenie czym jest wolontariat oraz jakie motywacje kierują wolontariuszami. Dodatkowo studenci z tego koła współpracują ze świetlicami środowiskowymi oraz aktywnie włączają się w pracę z dziećmi. Ostatnim kołem działającym w jednostce związanym z wizytowanym kierunkiem studiów jest koło naukowe gerontologii społecznej, które realizuje takie projekty jak „starość, też mnie to czeka”. Dodatkowo prowadzą symulacje i badania na specjalnych symulatorach imitujących starość. Studenckie koła naukowe działające w jednostce otrzymują wsparcie od Władz Wydziału w postaci szerokiego dostępu do infrastruktury oraz wsparcie organizacyjne. Dodatkowo Władze Wydziału i Uczelni wspierają działalność kół naukowych poprzez finansowanie ich działalności ze szczególnym uwzględnieniem pokrywania kosztów publikacji, wyjazdów na konferencję i wymiany, warsztatów i szkoleń. Przedstawiciele kół naukowych obecnych na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie odnieśli się do wsparcia oferowanego przez jednostkę, które

ich zdaniem jest dużym wsparciem w działalności studenckiej. Potwierdza to również ZO PKA.

W Uczelni funkcjonuje Biuro Karier z którego usług korzystają studenci wizytowanego kierunku. W ramach swej działalności Biuro realizuje szkolenia z umiejętności miękkich, spotkania z pracodawcami, doradztwo zawodowe oraz targi pracy. Studenci pozytywnie ocenili funkcjonowanie Biura Karier oraz proponowane przez nich wsparcie.

W jednostce funkcjonuje samorząd studencki, który aktywnie włącza się w życie Wydziału poprzez czynny udział w posiedzeniach Rady Wydziału. Dodatkowo studenci mają swoich przedstawicieli w wydziałowej komisji ds. jakości kształcenia, którzy aktywnie włączają się w działalność tego organu. Samorząd studencki włącza się w działania doskonalące proces kształcenia poprzez promowanie studenckiej ankietyzacji nauczycieli akademickich. Samorząd organizuje również wydarzenia o charakterze kulturalnym. Władze Wydziału zapewniają wsparcie finansowe na działania przez nich podejmowane. W ich opinii wsparcie udzielane przez jednostkę jest adekwatne do ich potrzeb i umożliwia realizację założonych celów.

W wizytowanej jednostce za wsparcie studentów z niepełnosprawnością odpowiada Biuro ds. osób niepełnosprawnych. Biuro oferuje szerokie wsparcie studentów z różnymi typami niepełnosprawności poprzez możliwość pomocy asystenta dydaktycznego lub asystenta transportowego, który pomaga w przemieszczaniu się. Dodatkowo istnieje możliwość zasięgnięcia wsparcia psychologicznego oraz otrzymania alternatywnej formy zajęć z wychowania fizycznego dostosowanej do rodzaju niepełnosprawności. Na uwagę zasługują również fakt, iż zaliczenia i egzaminu są dostosowywane do rodzaju niepełnosprawności oraz istnieje możliwość ich wydłużania w zależności od potrzeb studenta. Biuro wspomaga studentów w uzyskiwaniu dodatkowych środków na specjalistyczny sprzęt poprzez pokazanie możliwości uzyskania takiego wsparcia jak i pomoc w przygotowaniu wniosków.

Na wizytowanym kierunku studiów funkcjonują mechanizmy motywacyjne studentów. Studenci mogą ubiegać się o stypendium rektora dla najlepszych studentów, które finansowe jest z Funduszu Pomocy Materialnej. Zasady przyznawania stypendium rektora są określone przez odpowiednie przepisy na poziomie uczelnianym. Przy przyznawaniu stypendium rektora dla najlepszych studentów uwzględniane są średnia ocen, osiągnięcia w obszarze naukowym, artystycznym i wysokie wyniki we współzawodnictwie sportowym. Dodatkowo studenci osiągające wysokie wyniki w nauce i aktywnie włączające się na rzecz społeczności studenckiej w samorządzie studenckim oraz w ruch naukowy są dodatkowo premiowani przy rekrutacji na wyjazd w ramach programu Erasmus+. Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA wyrazili pozytywne opinie na temat form motywacji studentów, które w ich ocenie są odpowiednie i wspierają ich w realizacji procesu kształcenia.

W jednostce studenci mają możliwość zgłaszania swoich wniosków i skarg bezpośrednio u Władz Wydziału oraz za pośrednictwem samorządu studenckiego. Studenci podczas spotkania z ZO PKA ocenili istniejące mechanizmy składania wniosków i skarg jako odpowiednie oraz efektywne, co potwierdza ZO PKA.

8.2.

Na stronie internetowej jednostki zawarte są potrzebne informacje dotyczące procesu kształcenia, w tym informacje o planie studiów, planie zajęć, regulaminie studiów, regulaminie pomocy materialnej oraz sylabusy. W opinii studentów obecnych podczas spotkania z ZO PKA

obsługa administracyjna działa sprawnie. Dziekanat jest otwarty w godzinach dostosowanych do potrzeb studentów. Studenci pozytywnie odnoszą się do kompetencji obsługi administracyjnej. W ich opinii jakość obsługi jak i kompetencje osób ją zapewniającą są na wysokim poziomie co umożliwia tej grupie społeczności akademickiej na sprawne załatwianie spraw związanych z procesem kształcenia.

Jednostka doskonali system opieki dydaktycznej studentów poprzez uwzględnianie uwag studentów w bieżącej działalności. Studenci swoje uwagi kierują bezpośrednio do dziekanatu, Władz Wydziału lub za pośrednictwem samorządu studenckiego. W ich opinii formy doskonalenia systemu opieki są efektywne i wpływają na jego poprawę.

Studenci mają możliwość zgłaszania swoich uwag dotyczących systemu motywowania studentów bezpośrednio do Władz Wydziału lub za pośrednictwem samorządu studenckiego. Jest to wystarczająca forma zgłaszania uwag.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Studenci otrzymują wsparcie dydaktyczne od jednostki w zakresie zdobywania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, które jest odpowiednie i zorientowane na ich potrzeby. Studenci mają możliwość indywidualizacji procesu kształcenia poprzez indywidualną organizację studiów oraz indywidualny plan i program studiów. Należy zwrócić uwagę na ograniczony katalog sytuacji uprawniający do ubiegania się o indywidualną organizację studiów oraz wysokie wymagania co należy ocenić jako słabą stronę procesu kształcenia. Proces dyplomowania działa poprawnie i spełnia oczekiwania studentów oraz umożliwia realizację pracy dyplomowej na odpowiednim poziomie. Studenci z niepełnosprawnościami mają możliwość otrzymania szerokiego wsparcia za które odpowiedzialne jest Biuro ds. osób niepełnosprawnych. Wsparcie studentów z niepełnosprawnościami oraz jego różnorodność należy uznać jako mocną stronę procesu kształcenia. Studenci aktywnie włączają się w działalność w kołach naukowych, które otrzymują wsparcie od Wydziału w postaci szerokiego dostępu do infrastruktury oraz środki finansowe na swoją działalność. W jednostce funkcjonuje samorząd studencki, który uczestniczy w posiedzeniach Rady Wydziału oraz aktywnie włącza się w życie jednostki. W jednostce funkcjonują mechanizmy motywacyjne studentów w postaci stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz uwzględniania wyników w nauce w rekrutacji na wymiany zagraniczne. Studenci mają możliwość składania wniosków, skarg i zażaleń.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Zaleca się liberalizację kryteriów uprawniających do otrzymania indywidualnej organizacji studiów w taki sposób by każdy studentów, który znalazł się w trudnej sytuacji mógł z niej skorzystać.

8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
- dostosowanie bazy lokalowej do potrzeb osób niepełnosprawnych; - wskazane jest systematyczne uzupełnianie księgozbioru Czytelni humanistycznej o nowe pozycje i rozszerzenie listy prenumerowanych czasopism; - zwrócenie uwagi na jakość prac dyplomowych; - w odniesieniu do procesu dyplomowania zalecono zwrócenie uwagi na zidentyfikowaną tendencję do zawyżania ocen oraz wdrożenie wymagań w zakresie rozróżnienia prac dyplomowych dla każdego z poziomu studiów.	- wizytowana jednostka podjęła szereg działań służących doskonaleniu infrastruktury, czego potwierdzeniem jest opinia ekspertów ZO wyrażona w toku bieżącej wizytacji; -księgozbiór został uzupełniony i aktualnie ciągle jest uzupełniany - w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia wprowadzono mechanizm polegający na wybiórczej ocenie prac dyplomowych, której wyniki są opracowywane w formie obszernego sprawozdania i podlegają omówieniu z opiekunami prac i recenzentami. W ocenie ZO powyższe rozwiązanie przyczynia się do podnoszenia jakości prac dyplomowych, co potwierdziła dokonana podczas wizytacji ocena.

